

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะ บัณฑิตที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ และสร้างรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะของ ประชาชนในชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัย ตามลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน นำเสนอเป็น 4 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ผลการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชั้นที่ 2 ผลการศึกษาชุมชนเป้าหมาย

ชั้นที่ 3 ผลการสำรวจข้อมูลภาคสนาม เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสำนัก
สาธารณะ

ชั้นที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อสรุปเป็น สภาพที่เป็นลักษณะ
ของการมีสำนักสาธารณะ บัณฑิตที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ แนวทาง และกลวิธี ที่ใช้ในการ
การพัฒนาสำนักสาธารณะ

ส่วนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ นำเสนอเป็น 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ชั้นที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ชั้นที่ 3 ผลการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ส่วนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะและการประเมิน
ประสิทธิภาพของรูปแบบ ฯ นำเสนอผลตามลำดับดังนี้

ชั้นที่ 1 ผลการนำรูปแบบ ฯ ไปทดลองใช้ในชุมชนเป้าหมาย

ชั้นที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ฯ

ส่วนที่ 4 ผลการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยนำเสนอเป็น 4 ชั้นตามลำดับ ดังนี้

ชั้นที่ 1 ผลการทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาและสังเคราะห์สาระจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนึกสาธารณะ และรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี Baconian ตามประเด็นต่าง ๆ เพื่อสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีสำนึกสาธารณะของประชาชนและการพัฒนาสังคม นำเสนอผลการสังเคราะห์ โดยแบ่งตามประเด็น ดังนี้

สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะ แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. การไม่กระทำสิ่งทีก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน ได้แก่
 - 1.1 การเคารพระเบียบ กฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม
 - 1.2 การไม่กระทำเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
 - 1.3 การรักษาสาธารณสมบัติ
 - 1.4 การรักษาความมีระเบียบเรียบร้อย
 - 1.5 การรักษาความสะอาดและความสวยงาม
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในชุมชน ได้แก่
 - 2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติและติดตามผล
 - 2.2 การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง
 - 2.3 การร่วมกันปกป้อง ดูแลไม่ให้มีสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้น
 - 2.4 การร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา
 - 2.5 การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
 - 2.6 การร่วมกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข
3. การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน
 - 3.1 การเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
 - 3.2 การเสียสละและอาสาสมัครเพื่อส่วนรวม
 - 3.3 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน
 - 3.4 การร่วมกันดูแลปกป้องผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของส่วนรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ มี 2 ส่วนคือ

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่
 - 1.1 ความต้องการส่วนบุคคล
 - 1.2 สถานภาพทางสังคม
 - 1.3 ความสามารถในการใช้วิจารณญาณ และตัดสินใจ
 - 1.4 ประสบการณ์และทัศนคติต่างๆ
2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่
 - 2.1 การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการขัดเกลาทางสังคม
 - 2.2 การเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
 - 2.3 โครงสร้างและสถาบันทางสังคม
 - 2.4 วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรมและประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 - 2.5 กฎ ระเบียบในสังคม
 - 2.6 บทบาทของผู้นำ
 - 2.7 การบริหารจัดการและจัดกิจกรรมในชุมชน

รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ หมายถึง แนวทางและกลวิธี ซึ่งกลวิธีนั้นมีองค์ประกอบคือ กิจกรรมและวัตถุประสงค์

แนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะที่สำคัญมี 8 ประการ ประกอบด้วยการพัฒนาใน 3 มิติ มิติแรกคือ การพัฒนาศักยภาพของปัจเจกบุคคล ได้แก่ การพัฒนาภาวะผู้นำและการทำงานเป็นคณะ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาจิตใจให้แก่ปัจเจกบุคคล มิติที่สอง ได้แก่ การสร้างเสริมศักยภาพของกลุ่ม และองค์กรในชุมชน ทั้งในด้านของการบริหารจัดการ การแก้ไขปัญหาและรักษาประโยชน์ของชุมชน และการจัดกิจกรรมทางสังคมในชุมชน สำหรับมิติสุดท้ายของการพัฒนาสำนักสาธารณะ ได้แก่ การสร้างเสริมพลังและศักยภาพผ่านเครือข่าย และการสื่อสารสาธารณะกับองค์กรหรือสถาบันภายนอก เพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้จัดลำดับของแนวทางการพัฒนาดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะในระดับปัจเจกบุคคล
 - 1.1 คนในชุมชนสร้างข้อตกลง และกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน
 - 1.2 การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน ด้าน
 - 1.2.1 ปรัชญาการณ/การเปลี่ยนแปลงทางสังคม
 - 1.2.2 รับรู้/เข้าใจศักยภาพของชุมชน
 - 1.2.3 บทบาท/หน้าที่/สิทธิ/วินัย /ความผูกพันกับชุมชน
 - 1.2.4 วัฒนธรรม/ประเพณี/ภูมิปัญญา/ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 - 1.2.5 ปลุกฝังความรัก ความภูมิใจในชุมชน
 - 1.2.6 สร้างเอกลักษณ์/สัญลักษณ์ เพื่อเป็นจุดรวมใจ
 - 1.2.7 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
 - 1.2.8 พัฒนาจิตใจ (เอื้ออาทร/ไว้วางใจกัน/เสียสละ /อาสา/ยอมรับซึ่งกันและกัน)
 - 1.2.9 ให้ความสำคัญต่อสถาบันทางสังคมในชุมชน
 - 1.3 พัฒนาภาวะผู้นำและทีมงานในชุมชน
2. แนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะในระดับกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภายในชุมชน
 - 2.1 การรวมกลุ่ม จัดตั้งองค์กร ในชุมชน
 - 2.2 การร่วมกันรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน
 - 2.3 การบริหารจัดการชุมชน
 - 2.3.1 ระบบข้อมูลชุมชน
 - 2.3.1 สื่อสาร ประชาสัมพันธ์
 - 2.3.3 จัดการความขัดแย้งในชุมชน
 - 2.3.4 กำหนดและควบคุม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ
 - 2.3.5 รับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา
 - 2.3.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
 - 2.3.7 ประเมินผลการทำงาน
 - 2.4 จัดกิจกรรมในชุมชนที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

3. แนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะระหว่างกลุ่ม องค์กร และเครือข่ายภายในกับ ภายนอกชุมชน

3.1 สร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่น สร้างความร่วมมือทั้งทางวิชาการ การบริหาร จัดการและด้านเทคโนโลยีกับองค์กร และสถาบันภายนอก ในรูปของการศึกษาดูงาน การสัมมนา วิชาการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์กร

สำหรับกลวิธีการพัฒนาสำนักสาธารณะ มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ กิจกรรมและ วัตถุประสงค์ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมนั้น จะมีเทคนิคกลวิธีการพัฒนาสังคมที่ใช้เป็นเครื่องมือ ประกอบการดำเนินการ ดังนี้

1. หลักการวิจัยเพื่อสร้างจิตสำนึก (Conscientization Research)
2. การฝึกอบรม (Training Program)
3. การประชุมระดมความคิด (Brainstroming)
4. กระบวนการ A-I-C (A-I-C Process)
5. การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis)
6. การทำแผนที่ความคิดและสร้างอนาคตร่วมกัน (Mind Map and Future Search Conference)

สำหรับกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาสำนักสาธารณะนั้น ต้องมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดสภาพในชุมชน ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาความรู้สึกรักและความรู้สึกเป็นคนใน (Insider) ของชุมชน ประกอบขึ้น ด้วยความปรารถนาร่วมกันของคนในชุมชนบนพื้นฐานของความรัก ความเอื้ออาทร กระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน การยอมรับความแตกต่างที่หลากหลาย และมีความต่อเนื่องของการเป็นชุมชน
2. การพัฒนาจิตสำนึกสาธารณะ ความตื่นตัวและรับผิดชอบ โดยเน้นการสร้าง ความเข้าใจกันของทุกฝ่ายอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุดร่วมกัน จากการไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีความรับผิดชอบร่วมกันในผลของการกระทำนั้น
3. การสร้างรากฐานทางภูมิปัญญา หมายถึงการกระตุ้นให้คนในชุมชนเห็นความสำคัญ ของภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบแห่งคุณค่าและรากฐานแห่งสังคมที่ดีงาม เช่น ระบบความสุข การพึ่งตนเอง ความเอื้ออาทร ความสมานฉันท์ และการให้คุณค่าความเป็น มนุษย์ ที่มีอยู่ในรากเหง้าทางวัฒนธรรมของชุมชน

4. โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ หมายถึง การจัดเตรียมพื้นที่ สถานที่ และสิ่งของใด ๆ ที่เป็นสาธารณะเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้เครือข่าย กลุ่ม องค์กรในชุมชนสามารถใช้เชื่อมโยงกันด้วยช่องทางการติดต่อสื่อสารต่าง ๆ บนพื้นที่สาธารณะ รวมถึงการจัดกระบวนการและโอกาสเพื่อให้บุคคลได้พบปะพูดคุยกัน ทำกิจกรรมร่วมกันในประเด็นทางสังคมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นสภาพวิถีชีวิต หรือกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ เช่น เวทีสาธารณะ ในรูปแบบต่าง ๆ สภากาแฟ งานเทศกาล การแข่งขันกีฬาของชุมชน หรืออีกนัยหนึ่งหมายถึง การมีส่วนร่วมหรือการแสดงออกในประเด็นสาธารณะ กล่าวคือ การสร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจ และร่วมมือในการแก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ และเปิดโอกาสให้คนที่สนใจในเรื่องเดียวกันมาร่วมกิจกรรมกัน

5. การสื่อสารสาธารณะ ได้แก่ การแพร่ขยายการรับรู้และยกระดับสำนึกสาธารณะให้เกิดการตื่นตัว ตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มีอยู่ร่วมกัน โดยใช้ช่องทางแห่งการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อดึงดูดความสนใจ โดยใช้ทั้งสื่อในระดับกว้างและสื่อระดับท้องถิ่น อันเป็นการสื่อสารเรื่องราวที่ใกล้ตัว

6. การกำหนดอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) หรือสร้างความหมายให้กับชุมชน ที่มีลักษณะเป็นพลวัต เพื่อเปิดประเด็นการสนทนาและสร้างมุมมองใหม่ ๆ สำหรับแนวทางการพัฒนาชุมชน

7. การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ควบคู่กับการปฏิบัติ โดยทำความเข้าใจชุมชนและสังคมอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างเสริมขีดความสามารถในการปรับตัวของชุมชนได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในชุมชน

ขั้นที่ 2 ผลการศึกษาชุมชนเป้าหมาย

ชุมชนที่ 14 (คลองศาลา) คือชุมชนชั้นกลางที่ได้รับการคัดเลือกมาให้เป็นชุมชนเป้าหมาย ผลการศึกษาชุมชนเป้าหมายโดยประยุกต์ใช้เทคนิคการประเมินสถานะชุมชนเมืองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning and Action / PLA) มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

บริบทชุมชน ของชุมชนที่ 14 (คลองศาลา)

1. ประวัติความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนที่ 14 (คลองศาลา) ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ เป็นชุมชนที่มีมาแต่ดั้งเดิม เปรียบเสมือนเป็นประตูเข้าเมืองเพชรบูรณ์ เนื่องจากเส้นทางคมนาคมดั้งเดิมที่มาจากวิเชียรบุรีหรือตะพานหิน ต้องผ่านมาที่บ้านนายมแล้วจึงเดินทางเข้าเมืองเพชรบูรณ์โดยผ่าน

บ้านคลองศาลา สภาพดั้งเดิมของชุมชน เดิมเรียกว่าบ้านกลางนาหรือบ้านทุ่งนา เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนาตั้งแต่มาได้มาจนถึงวัดภูเขาหิน และปกคลุมไปด้วยป่าระกำ สะแก ไม้และป่าพง มีคลองไหลผ่าน 2 สาย คือ คลองศาลาที่น้ำไหลมาจากคลองคูและคลองป่าแดง และคลองโชน้ำไหลมาจากป่าแดงและบ้านพล้า สภาพเดิมของคลองจะกว้างและลึก มีน้ำไหลตลอดปี และมีปลาชุกชุม

สภาพบ้านเรือนแต่เดิมมีบ้าน 4 - 5 หลังห่าง ๆ กัน และเพิ่มมากขึ้นในเวลาต่อมา บ้านส่วนใหญ่ไม่มีรั้วกัน และสามารถเดินทะลุกันได้หรือลอดใต้ถนนบ้านเพื่อเดินออกมายังถนน การคมนาคมแต่ดั้งเดิมใช้เรือและเกวียน ถนนสายหลักคือถนนพระพุทธรบาท ได้รับการพัฒนามาจากถนนดั้งเดิมที่มาจากบ้านนายมและประชาชนสามารถใช้ถนนเส้นนี้เดินทางไปได้ถึงอำเภอวิเชียรบุรีได้ โดยถนนสายนี้จะมีต้นจันทน์ปกคลุมอยู่สองข้างทางไปจนถึงหนองน้ำยั้ง ซึ่งเมื่อสอบถามกับคนในชุมชนได้ทราบว่า ต้นจันทน์ดังกล่าวปลูกขึ้นมาตั้งแต่สมัยพระยานรินทร์ และช่วงหัวโรงวัดเดิมมีสภาพเป็นป่าช้าเก่าและเป็นที่พักศพ "คนเกณท์" ในสมัยที่จอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น มีดำริจะย้ายเมืองหลวงมาอยู่ที่เพชรบูรณ์ด้วย ต่อมาถนนสายนอกหรือถนนสามัคคีชัยที่สร้างในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงครามและมีโรงพิมพ์กีฬาปณั ซึ่งปัจจุบันคือบริเวณโรงเรียนเซนโยเซฟศรีเพชรบูรณ์

คนในชุมชนประกอบอาชีพด้วยการทำนา ทำไร่ข้าวโพด ไร่แตงโม ปลูกอ้อยและผลิตน้ำอ้อย เลี้ยงวัวควาย โดยเลี้ยงแบบปล่อยธรรมชาติเมื่อถึงฤดูทำนาจึงไปจับมาทำนา นอกจากนั้นยังมีอาชีพ หาปลา เก็บของป่า เผาถ่านขาย และไปแลกของที่บ้านขอนแก่นมาขาย ซึ่งในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม จะขายของดีมากโดยเฉพาะอาหารและผลิตผลทางการเกษตร จึงกล่าวได้ว่าวิถีชีวิตในอดีตของคนในชุมชนมีการพึ่งพาอาศัยกัน อยู่กันแบบพี่น้อง พอกันแลกเปลี่ยนข้าวของเครื่องใช้กัน ส่วนการทำบุญและพิธีทางศาสนาต่าง ๆ จะไปจัดกระทำที่วัดภูเขาหินและวัดข้างเขือก นอกจากนั้น ชาวชุมชนยังมีความเชื่อในเรื่องหมอทรง หมอสมุนไพร ที่บริเวณต้นมะขามใหญ่ริมคลองศาลาหลังเรือนจำในปัจจุบัน จะมีศาลตาปู่ตั้งอยู่เป็นที่เคารพสักการะของคนในชุมชน

สถานที่สำคัญของชุมชนนี้ในสมัยก่อนคือ ท่าโพธิ์ลาน ซึ่งเป็นท่าน้ำอ้อยริมคลองศาลา (ปัจจุบัน เป็นบริเวณที่ตั้งที่ทำการชุมชนที่ 14) เป็นสถานที่รวมคนในหมู่บ้าน เป็นที่อาบน้ำ เล่นน้ำของเด็ก ๆ มีการปลูกผัก ตักน้ำมาใช้ในครัวเรือน และใช้เป็นที่ประกอบกิจกรรมทางสังคม ได้แก่ ลานก่อพระเจดีย์ทราย นอกจากนั้นยังเป็นที่ซึ่งสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ เช่น ช้าง วัว ควาย ลงกินน้ำอีกด้วย

ในอดีต เด็กนักเรียนจะพายเรือตามคลองศาลาไปเรียนหนังสือที่วัดภูเขาหินและวัดมหาธาตุ โดยขึ้นที่ศาลาท่าน้ำของวัดภูเขาหิน ซึ่งบริเวณนี้ก็ยังใช้จัดแข่งเรือเป็นประจำอีกด้วย ในช่วงประเพณีสงกรานต์ จะมีการจัดพิธี “อาบน้ำคนแก่ แห่ไปกิน” และก่อนพระเจดีย์ทราย นอกจากนี้ยังมีการละเล่น “นางด้ง” “ลิงลม” ในโอกาสต่าง ๆ โดยบุคคลซึ่งเป็นที่รู้จักของชุมชนแห่งนี้คือ ครูแถม พรหมบุญ ซึ่งได้สร้างศาลาไว้ให้ประชาชนได้พักผ่อนทางบริเวณถนนพระพุทธบาท เรียกกันว่า ศาลาครูแถม และผู้ที่ชาวบ้านให้ความรักนับถืออีกคนหนึ่งคือ ผู้ใหญ่อินทร์ อ่อนอินนอน นอกจากนี้ยังมี กำนันหอย และกำนันฉลอง ซึ่งเป็นผู้นำสำคัญของคนในชุมชน

2. สภาพพื้นที่และลักษณะทางกายภาพของชุมชน

ชุมชนที่ 14 (คลองศาลา) ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มมีน้ำท่วมขัง และมีลำน้ำไหลผ่านใจกลางชุมชน ส่งผลให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนเกือบทุกปี ทรัพยากรธรรมชาติที่ยังมีอยู่ในชุมชน ส่วนใหญ่เป็นทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ลำคลอง และบ่อบาดาล ซึ่งมีน้ำตลอดทั้งปี ส่วนลักษณะทางกายภาพ ส่วนใหญ่ จะประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้าง ได้แก่ บ้านเรือน ดิถุฎ หอพัก บ้านเช่า โรงแรม โรงพยาบาลเอกชน โรงฆ่าสัตว์ โรงงานลูกชิ้น โรงน้ำแข็ง ตู้ซ่อมรถ และตลาดของชุมชน ไม่มีวัดและโรงเรียนอยู่ในพื้นที่ชุมชน แต่มีอยู่ในชุมชนข้างเคียง โดยบริเวณใจกลางชุมชนจะมีบ้านเรือนค่อนข้างหนาแน่น และบริเวณริมถนนสามัคคีชัย จะมีอาคารพาณิชย์จำนวนมาก ส่วนบริเวณรอบนอกชุมชนจะมีสวนและไร่ นาอยู่บ้างโดยเฉพาะทางด้านทิศตะวันตก และทิศใต้ของชุมชน

การคมนาคมในชุมชนและนอกชุมชนติดต่อกันได้โดยสะดวก มีทางหลวงแผ่นดินขนาดใหญ่สายสามัคคีชัย (กรุงเทพ-หล่มสัก) ถนนจากตัวเมืองเพชรบูรณ์-บ้านนายม และถนนรอบเมืองตัดใหม่ผ่านพื้นที่ชุมชนนี้ มีตรอกซอยติดต่อกันได้เป็นส่วนใหญ่ แต่จะมีบางซอยที่เจ้าของที่ดินยังไม่ยอมให้ทำถนนทะลุผ่าน แต่ก็ยังสามารถใช้รถจักรยาน และจักรยานยนต์ผ่านไปมาได้ หรือ ใช้เป็นทางเท้าเดินไปมาติดต่อกันได้ภายในชุมชน

3. สภาพเศรษฐกิจของชุมชน

ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย ได้แก่ ขายอาหาร ขายของชำ ซึ่งมีทั้งวางขายหน้าบ้านของตนเองและนำไปขายที่ตลาดในชุมชนริมถนนพระพุทธบาท นอกจากนี้คนในชุมชนยังมีอาชีพรับจ้างแรงงาน งานก่อสร้าง ขับรถรับจ้าง รับจ้างซักรีด สำหรับประชาชนที่อยู่บริเวณชายขอบชุมชน จะมีอาชีพทางการเกษตรอยู่บ้าง ได้แก่ ปลูกพืชผักสวนครัว ข้าวโพด ถั่ว ข้าว เลี้ยงเป็ด ไก่ วัว แต่พื้นที่ที่ทำกรเกษตรดังกล่าวจะอยู่นอกเขตเทศบาลฯ สำหรับด้าน

หัตถกรรม พบว่า คนในชุมชนมีการจักสานทำภาชนะใส่ของ ทำไม้เสียบลูกชิ้น และในด้านเงินทุน มีการกู้ยืมจากกองทุนเงินล้านของชุมชน และกู้ยืมจากเงินกู้ธนาคารด้วย

4. สภาพทางด้านสังคม การศึกษาและวัฒนธรรม

ในชุมชน 14 (คลองศาลา) มีกลุ่มและองค์กรที่สำคัญ ประกอบด้วย คณะกรรมการชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (อสม.) ศูนย์ส่งเสริมวิสาหกิจประจำชุมชน กลุ่มเยาวชนเล่นตะกร้อ กลุ่มออกกำลังกายผู้สูงอายุ กลุ่มออกกำลังกายแอโรบิค กรรมการกองทุนชุมชน กรรมการโครงการ SLM ซึ่งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เป็นแกนนำในการพัฒนาและจัดกิจกรรมในชุมชน ผู้นำชุมชนที่ได้รับการยอมรับจากประชาชนในชุมชน ที่สำคัญมีหลายคน เช่น นายฉลอง นายทวี ยายดุง นายวิจิตร นางชะม้าย สท. สมัคร สท. ดำ เป็นต้น

ทางการศึกษา ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่จะส่งบุตรหลานของตนเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ทั้งสายสามัญและสายอาชีวะ โดยนิยมให้เรียนอยู่ในตัวเมือง นอกจากนั้น ยังมีการเรียนรู้จากการอบรมสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ ที่ถูกจัดขึ้นเป็นระยะ ๆ ทั้งโดยเทศบาลฯ หน่วยงานราชการอื่น ๆ และโดยองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน การรับรู้ข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่ จะผ่านทางเสียงตามสายของเทศบาลฯ วิทยุกระจายเสียง หอกระจายข่าวชุมชน และการบอกกล่าวโดยวาจากันต่อ ๆ ไป อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาชุมชน ได้พบว่า ชุมชนยังขาดระบบการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพระหว่างกลุ่มผู้นำกับสมาชิกในชุมชน บางกลุ่มและบางพื้นที่ และ เนื่องจากชุมชนนี้เป็นชุมชนแบบกึ่งเมือง ดังนั้นลักษณะความสัมพันธ์ของคนในชุมชนจึงมี 2 ลักษณะ ส่วนหนึ่งมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ แต่ในกลุ่มของผู้อยู่อาศัยดั้งเดิม ยังคงมีลักษณะของความเป็นสังคมชนบท กล่าวคือ ยังมีเครือข่ายความสัมพันธ์ในกลุ่มญาติพี่น้องที่เหนียวแน่น และยังคงมีการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิม บางอย่างไว้อยู่ เช่น การทำบุญกลางบ้าน การร่วมกันประกอบพิธีการสำคัญของทางราชการและทางศาสนา เช่น วันสงกรานต์ (การกินข้าว-รดน้ำ ดำหัว) วันพ่อ วันแม่ วันปีใหม่ วันเข้าพรรษา วันลอยกระทง นอกจากนี้พบว่า ยังคงมีระบบความเชื่อทางไสยศาสตร์แบบเก่า เช่น การทรงเจ้า โดยมียายดุง เป็นผู้เข้าทรง และการเป่าน้ำมนต์ มียายม้า เป็นหมอน้ำมนต์

5. ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชน

ผลจากการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทำให้ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปมาก แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระบบเครือญาติของคนในชุมชนนี้ก็ยังมีอยู่ ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยตระกูลเก่าแก่อยู่ 5 ตระกูล คือ ตระกูลแก้วมา ตระกูลพรหมบุญ ตระกูลวัดบุญเลี้ยง ตระกูลหุ่หนอง และตระกูลน้อยคนดี ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ถือครองที่ดินเป็นส่วน

ใหญ่ของชุมชนในอดีต แต่ต่อมาได้แบ่งที่ดินให้แก่ลูกหลาน และมีการแบ่งขายให้ผู้ที่ยอพยพเข้ามา อยู่ใหม่หรือ ขายให้ส่วนราชการเพื่อทำถนน หรือใช้เพื่อปลูกสร้างอาคารบ้าง ทำให้คนรุ่นลูกรุ่น หลานมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินน้อยลง อันส่งผลให้คนรุ่นหลังเปลี่ยนวิถีชีวิตจากการทำเกษตรกรรม เป็นการค้าขาย รับจ้าง รับราชการแทน สำหรับผู้ที่ยังยึดอาชีพเดิมส่วนใหญ่มักออกไปอยู่นอก พื้นที่ชุมชนบ้านคลองศาลา จากการวิจัยจึงพบว่า ระบบความสัมพันธ์ของคนในชุมชนได้เปลี่ยนไป จากความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ไปมาหาสู่กันเป็นประจำ เป็นต่างคนต่างอยู่ เนื่องจากวิถีการดำรงชีวิต มีความแตกต่างกัน

6. กิจกรรมในการดำเนินชีวิตของคนในรอบปี

กิจกรรมในการดำเนินชีวิตของคนในรอบปีหนึ่ง ๆ ส่วนใหญ่จะแสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างกิจกรรมส่วนตัว และกิจกรรมเพื่อส่วนรวม ในการศึกษาคั้งนี้กิจกรรมที่สำคัญคือ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งนับเป็นกิจกรรมหลักที่ทำให้คนในครอบครัวสามารถดำรงชีพอยู่ได้ และ กิจกรรมด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่แสดงถึงการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน โดยกิจกรรมด้าน อาชีพของคนในชุมชน มีความหลากหลาย ทั้งเป็นอาชีพตลอดปี และเป็นอาชีพตามฤดูกาล จาก การศึกษาพบว่า อาชีพที่ประชาชนทำส่วนใหญ่ ทำได้ตลอดปี ได้แก่ รับจ้างซักรีด ขับรถรับจ้าง เลี้ยงวัว ค้าขาย และรับจ้างทั่วไป ส่วนอาชีพที่ทำได้เฉพาะฤดูกาลคือ จักสาน ปลูกผักสวนครัว ปลูกข้าวโพด ปลูกถั่ว เป็นต้น ส่วนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้คน ในชุมชนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม พบว่า จะมีเกือบทุกเดือน จึงกล่าวได้ว่า ชุมชนนี้ มี การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกันอย่างมากทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งความสำคัญของแต่ละ กิจกรรมจะแตกต่างกันออกไป ถ้าเป็นกิจกรรมที่ชุมชนเห็นว่าสำคัญ มีคุณค่าต่อส่วนรวม จะมีคน เข้าไปร่วมในกิจกรรมนั้นมาก

กิจกรรมด้านอาชีพและกิจกรรมด้านวัฒนธรรมที่คนในชุมชนดำเนินการในรอบปี แสดง ได้ตามตาราง 2 ดังนี้

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมด้านอาชีพ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ อาชีพที่สามารถดำเนินการได้ตลอดทั้งปี และกิจกรรมอาชีพที่ทำเป็นบางฤดูกาล ส่วนกิจกรรมด้านวัฒนธรรมนั้นเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลา อย่างไรก็ตามจะพบว่าในแต่ละเดือนมีกิจกรรมทางสังคมต่าง ๆ เกิดขึ้นโดยตลอด

7. ปัญหาและการแก้ปัญหาซึ่งเป็นเรื่องส่วนรวมของชุมชน

ปัญหาสำคัญของชุมชน ได้แก่ ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม คือ น้ำเสียส่งกลิ่นเหม็นจากโรงงานลูกชิ้น ก่อความรำคาญให้กับผู้ที่อยู่ใกล้เคียง ในช่วงฤดูฝนมีบางส่วนถูกน้ำท่วม ปัญหาการติดต่อประสานงานหรือการถ่ายทอดข่าวสาร ความเคลื่อนไหวในชุมชนจากกลุ่มผู้นำไปสู่สมาชิกในชุมชนบางกลุ่ม บางพื้นที่ ทำให้ขาดการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมส่วนรวมที่ชุมชน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเจ้าของที่ดินไม่ยอมให้ทางราชการตัดถนนที่ใช้สัญจรไปมาผ่านที่ดินของตนเอง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในชุมชน ประชาชนยังมีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของทางเทศบาลที่จะต้องเข้ามาแก้ไข ความสำนึกที่จะร่วมกันช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อส่วนรวม ยังไม่ปรากฏชัดเจน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการชักชวนให้ประชาชนแก้ไขปัญหาคือ กลุ่มผู้นำชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการชุมชน

ภาพแสดงเขตและที่ตั้งชุมชน รายละเอียดของการศึกษาบริบทชุมชนที่ 14 (คลองศาลา) เพื่อจัดเป็นแผนที่ทางสังคม ปรากฏรายละเอียดตามที่แสดงไว้ในเอกสารและ VCD แนะนำชุมชน (ปรากฏในภาคผนวก ค หน้า 396)

ขั้นที่ 3 ผลการสำรวจข้อมูลภาคสนาม เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสำนึก สาธารณะ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยเก็บข้อมูลภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้แสดงทางสังคม (Social Actors) ในชุมชน จำนวน 41 คน ด้วยวิธีการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งผลการดำเนินการพบข้อคิดที่เห็นเกี่ยวกับประเด็นตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย (ปรากฏในภาคผนวก น หน้า 502) มีดังนี้

สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะของประชาชน

ผลการศึกษาโดยวิธีการจัดการสนทนากลุ่มกับผู้แสดงทางสังคม ในประเด็นสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะนั้น กลุ่มผู้แสดงทางสังคมมีความเห็นว่า สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนนั้น มีลักษณะดังนี้

1. มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของชุมชนแก่คนทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกชุมชน
2. การป้องกันไม่ให้คนในชุมชนทำเสียงรบกวนผู้อื่น
3. การป้องกันไม่ให้มีการนำยาเสพติดเข้ามาในชุมชน
4. การป้องกันไม่ให้มีการเสพยาเสพติดในชุมชน
5. การสอดส่องปราบปรามการจำหน่ายยาเสพติด
6. การแจ้งเบาะแสที่อยู่ของพวกมิจฉาชีพและแหล่งอบายมุขในชุมชน
7. คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมทาง วัฒนธรรม ประเพณี อย่างพร้อมเพรียง
8. มีการสืบค้น ส่งเสริม สนับสนุนวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น
9. การดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน
10. การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อเด็ก สตรี ผู้พิการและผู้ตกทุกข์ได้ยาก
11. การให้ความร่วมมือและสนับสนุนองค์กรและหน่วยงานต่างๆ ในการพัฒนาชุมชน
12. การทำตัวไม่ให้เป็นปัญหาของชุมชน
13. การไม่เอาวัดเอาเปรียบผู้อื่น
14. มีความพร้อมและเต็มใจในการอาสาแก้ปัญหาของชุมชน
15. มีความสมัครใจในการเข้าเป็นสมาชิกองค์กรในชุมชน
16. มีการรวมกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่เหมือนกัน เพื่อการประสานความร่วมมือ ให้การ

สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

17. มีความเสียสละแรงกายและแรงทรัพย์เพื่อการพัฒนาชุมชน
18. มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน
19. มีจิตใจที่ดีงาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้แสดงทางสังคมมีความเห็นในประเด็นที่แสดงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. การสร้างการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชน
2. มีกระบวนการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
3. การจัดกิจกรรมที่นำเอาความคิดของประชาชนไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
4. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน
5. การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้นรวมทั้ง กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี
6. ผู้นำเสียสละ เข้มแข็งและเป็นแบบอย่างที่ดี

รูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน

ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มกับผู้แสดงทางสังคมในชุมชน พบว่า มีประเด็นที่แสดงถึงรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนจำแนกเป็นองค์ประกอบ คือ แนวทางและกลยุทธ์ ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมและวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

แนวทางการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน

1. การสร้างกฎ กติการ่วมกันของคนในชุมชน
2. การควบคุมดูแลให้ประชาชนเคารพต่อกฎและกฎระเบียบที่กำหนดไว้ร่วมกัน
3. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ปัญหาของชุมชน
4. การร่วมกันดูแลรักษาสาธารณะประโยชน์ของส่วนรวม
5. การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส
6. การส่งเสริมความสามัคคีโดยใช้กีฬาและการออกกำลังกายเป็นสื่อกลาง
7. การเสริมสร้างอาชีพทั้งอาชีพประจำและอาชีพเสริม
8. การกระตุ้นและเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะทั้งทางด้านวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และอื่นๆ
9. การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีพร้อมที่จะเป็นผู้นำชุมชนที่ดีต่อไป
10. การสร้างเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชนด้วยการจัดให้มีหนังสือ ที่อ่านหนังสือ การฝึกอบรมความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูนประสบการณ์โดยพาไปศึกษาดูงาน

11. การสรรหาคนดีและยกย่องคนดี
12. การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ในโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการในชุมชน

กลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสำนักสาธารณะ

กลวิธีการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนนั้นจะมีองค์ประกอบคือ กิจกรรมและวัตถุประสงค์ ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มกับผู้แสดงทางสังคม ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มผู้แสดงทางสังคมได้เสนอ “ กิจกรรม ” ที่ควรดำเนินการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชน ได้ 23 กิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมระดมความคิด
2. เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การฝึกอบรม สัมมนา
4. การประชุมจัดตั้งกลุ่ม
5. การประชุมสร้างเครือข่าย
6. การศึกษาดูงาน
7. ฝึกอาชีพและหาเงินทุน
8. การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี
9. การรักษาสุขภาพและออกกำลังกาย
10. การรณรงค์พัฒนาชุมชนร่วมกัน
11. การรณรงค์รักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม
12. หน้บ้านน้อมอง
13. การรณรงค์รักษาสาธารณสุขสมบัติ
14. กิจกรรมการเมือง
15. การให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ
16. ครอบครั้วต้นแบบ
17. สรรหาและยกย่อง ให้รางวัล คนดี
18. สายตรวจชุมชน
19. การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน
20. ศูนย์ความรู้ชุมชน

21. จัดให้มีพื้นที่สาธารณะ และที่ทำการชุมชน
22. จัดหมายข่าว หอกระจายข่าว
23. ป้ายชักชวนและแสดงกฎกติกาชุมชน

ขั้นที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษามาจดจำแนกกล่าวมาสังเคราะห์และจัดทำตารางเปรียบเทียบ กับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร เพื่อให้เห็นลักษณะที่เหมือนกันและแตกต่างกันของข้อมูลทั้ง 2 ส่วน จำแนกตามประเด็นต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะของ ประชาชนตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 แสดงการเปรียบเทียบข้อค้นพบเกี่ยวกับสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะ ระหว่างข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม
1	การไม่กระทำสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน ได้แก่ 1.1 การเคารพระเบียบ กฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม	-
	1.2 การไม่กระทำเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น	-การป้องกันไม่ให้คนในชุมชนทำเสียงรบกวนผู้อื่น -การทำตัวไม่ให้ปัญหาของชุมชน
	1.3 การรักษาสาธารณสมบัติ	-
	1.4 การรักษาความมีระเบียบเรียบร้อย	-การดูแลรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน
	1.5 การรักษาความสะอาดและความสวยงาม	-

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม
2.	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในชุมชน ได้แก่ 2.1 การมีส่วนร่วมในการกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติ และติดตามผล	-มีความรู้ดีว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน
	2.2 การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง	-
	2.3 การร่วมกันปกป้อง ดูแลไม่ให้มีสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้น	-การป้องกันไม่ให้มีการนำยาเสพติดเข้ามาในชุมชน -การป้องกันไม่ให้มีการเสพยาเสพติดในชุมชน -การสอดส่องปราบปรามการจำหน่ายยาเสพติด -การแจ้งเบาะแสที่อยู่ของพวกมิจฉาชีพและแหล่งอบายมุขในชุมชน
	2.4 การร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา	-คนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี อย่างพร้อมเพรียง -มีการสืบค้น ส่งเสริม สนับสนุน วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น
	2.5 การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง	-มีการสื่อสารข้อมูลข่าวสารของชุมชนแก่คนทั่วไป ทั้งภายในและภายนอกชุมชน
	2.6 การร่วมกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข	-

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดง ทางสังคม
2.7	-	-การให้ความร่วมมือและสนับสนุนองค์กร และหน่วยงานต่างๆในการพัฒนาชุมชน
3.	การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน ได้แก่ 3.1 การเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและ กัน	-การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน เด็ก สตรี ผู้ พิการและผู้ตกทุกข์ได้ยาก -มีจิตใจที่ดีงาม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน
3.2	การเสียสละและอาสาสมัครเพื่อส่วนรวม	-มีความพร้อมและเต็มใจในการอาสา แก้ปัญหาของชุมชน -มีความสมัครใจในการเข้าเป็นสมาชิก องค์กรในชุมชน -มีความเสียสละแรงกายและแรงทรัพย์ เพื่อการพัฒนาชุมชน
3.3	การมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน	-การไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น
3.4	การร่วมกันดูแลปกป้องผลประโยชน์และ แก้ไขปัญหของส่วนรวม	-มีการรวมกลุ่มอาชีพต่างๆที่เหมือนกัน เพื่อการประสานความร่วมมือ ให้การ สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

จากตาราง 3 พบว่า สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะของประชาชนที่สังเคราะห์ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องและข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้กระทำทางสังคม มีข้อค้นพบที่เหมือนกันจำนวน 10 รายการ และแตกต่างจำนวน 6 รายการ ซึ่งมี 1 รายการที่ค้นพบจากข้อมูลที่ได้จากกลุ่มผู้กระทำทางสังคมแต่ไม่พบจากการศึกษาเอกสาร

อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า แม้จะมีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่ข้อค้นพบหลายข้อมีนัยสำคัญที่สอดคล้องกันและเป็นประโยชน์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์และสรุปเป็น สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะของประชาชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบการหารูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง ในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. การไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน ได้แก่
 - 1.1 การเคารพระเบียบ กฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม
 - 1.2 การไม่กระทำเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น
 - 1.3 การรักษาสาธารณสมบัติ
 - 1.4 การรักษาความมีระเบียบเรียบร้อย
 - 1.5 การรักษาความสะอาดและความสวยงาม
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในชุมชน ได้แก่
 - 2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผนปฏิบัติและติดตามผล
 - 2.2 การให้ความร่วมมือและสนับสนุนองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน
 - 2.3 การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง
 - 2.4 การร่วมกันป้องกัน ดูแล ไม่ให้มีสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้น
 - 2.5 การร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา
 - 2.6 การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
 - 2.7 การร่วมกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข
3. การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน
 - 3.1 การเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส
 - 3.2 การเสียสละและอาสาสมัครเพื่อส่วนรวม
 - 3.3 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน

3.4 การรวมกลุ่มและร่วมกันดูแลปกป้องผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของ ส่วนรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ สามารถเปรียบเทียบผลการศึกษาข้อมูล
ภาคสนามกับข้อมูลที่สรุปจากการศึกษาเอกสาร เป็นตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ
ระหว่างข้อมูลจากการศึกษาในเอกสารและข้อมูลจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม
1.	ปัจจัยภายใน ได้แก่	
	1.1 ความต้องการส่วนบุคคล	-มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน
	1.2 สถานภาพทางสังคม	-
	1.3 ความสามารถในการใช้วิจารณญาณ ครุ่นคิด ไตร่ตรอง และตัดสินใจ	-มีกระบวนการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและมีการ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
	1.4 ประสพการณ์ และทัศนคติ	-มีกระบวนการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและมีการ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น -มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน
2.	ปัจจัยภายนอก ได้แก่	
	2.1 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการขัด เกลาทางสังคม	-มีกระบวนการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและมีการ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น -การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รวมทั้ง กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษากลุ่มผู้แสดงทางสังคม
	2.2 การเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	-การสร้างการเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชน
	2.3 โครงสร้างและสถาบันในสังคม	-การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รวมทั้ง กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี -การจัดกิจกรรมที่นำเอาความคิดของประชาชนไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
	2.4 วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	-การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รวมทั้ง กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี
	2.5 กฎ ระเบียบในสังคม	-
	2.6 บทบาทของผู้นำในชุมชน	-การจัดกิจกรรมที่นำเอาความคิดของประชาชนไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม -ผู้นำเสียสละ เข้มแข็งและเป็นแบบอย่างที่ดี
	2.7 การบริหารจัดการและจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน	-มีกระบวนการให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น การตัดสินใจและมีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น -การจัดกิจกรรมที่นำเอาความคิดของประชาชนไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม -การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รวมทั้ง กิจกรรมทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง มีความเหมือนกันระหว่างข้อมูลจากการศึกษาเอกสารกับข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม จำนวน 9 รายการ และแตกต่างกันจำนวน 2 รายการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วน และเรียบเรียงสรุปเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการสร้างรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง ในขั้นตอนต่อไปได้ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่

- 1.1 ความต้องการส่วนบุคคล
- 1.2 สถานภาพทางสังคม
- 1.3 ความสามารถในการใช้วิจารณญาณ และตัดสินใจ
- 1.4 ประสบการณ์ ความรับผิดชอบและทัศนคติ

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

- 2.1 การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการขัดเกลาทางสังคม
- 2.2 การเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
- 2.3 โครงสร้างและสถาบันในสังคม
- 2.4 วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
- 2.5 กฎ ระเบียบในสังคม
- 2.6 บทบาทของผู้นำในชุมชน
- 2.7 การบริหารจัดการและจัดกิจกรรมในชุมชน

แนวทางการพัฒนาสำนึกสาธารณะ สามารถเปรียบเทียบผลการศึกษาข้อมูลภาคสนามกับข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สรุปได้ตามตาราง 5 ดังนี้

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบข้อค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะ
ระหว่างข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและข้อมูลจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม
1.	สร้างข้อตกลง กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมใน ชุมชน	-การสร้างกฎ กติการ่วมกันของคนใน ชุมชน
2.	สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน ด้าน	-การกระตุ้นและเชิญชวนให้ประชาชนเข้า ร่วมกิจกรรมสาธารณะทั้งทางด้าน
	2.1 ปราบกฏการณ์ /การเปลี่ยนแปลงทาง สังคม	วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และ อื่นๆ
	2.2 รับรู้/เข้าใจศักยภาพของชุมชน	-
	2.3 บทบาทหน้าที่/สิทธิ/วินัย /ความผูกพัน กับชุมชน	-การกระตุ้นและเชิญชวนให้ประชาชนเข้า ร่วมกิจกรรมสาธารณะทั้งทางด้าน วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และ อื่นๆ -การส่งเสริมความสามัคคีโดยใช้กีฬาและ การออกกำลังกาย เป็นสื่อกลาง -การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ในโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการในชุมชน
	2.4 วัฒนธรรม/ประเพณี/ภูมิปัญญา/ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	-การกระตุ้นและเชิญชวนให้ประชาชนเข้า ร่วมกิจกรรมสาธารณะทั้งทางด้าน วัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และ อื่นๆ
	2.5 ปลูกฝังความรัก ความภูมิใจในชุมชน	-
	2.6 สร้างเอกลักษณ์/สัญลักษณ์ เพื่อเป็น จุดรวมใจ	-

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม
	2.7 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน	-การสร้างเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชน ด้วยการจัดให้มีหนังสือ ที่อ่านหนังสือ การ ฝึกอบรบความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูน ประสบการณ์โดยพาไปศึกษาดูงาน
	2.8 พัฒนาจิตใจของคนในชุมชน (เอื้อ อาหาร/ไว้วางใจ/เสียสละ /อาสา/ยอมรับซึ่ง กันและกัน)	-การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส -การสรรหาคคนดีและยกย่องคนดี
	2.9 ให้ความสำคัญต่อสถาบันทางสังคมใน ชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาสำนึกสาธารณะ	-การสร้างเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชน ด้วยการจัดให้มีหนังสือ ที่อ่านหนังสือ การ ฝึกอบรบความรู้ ทักษะ และเพิ่มพูน ประสบการณ์โดยพาไปศึกษาดูงาน
3.	พัฒนาผู้นำและทีมงานในชุมชน	-การพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีพร้อมที่จะ เป็นผู้นำชุมชนที่ดีต่อไป
4.	การรวมกลุ่ม จัดตั้งองค์กร ในชุมชน	-การเสริมสร้างอาชีพทั้งอาชีพประจำและ อาชีพเสริม
5.	รักษาผลประโยชน์ แก้ไขปัญหาพร้อมของ ชุมชน	-การดูแลรักษาสาธารณะประโยชน์ของ ชุมชน -การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ แก้ปัญหาของชุมชน
6.	การบริหารจัดการชุมชน	
	6.1 ระบบข้อมูลชุมชน	-
	6.2 สื่อสาร ประชาสัมพันธ์	-
	6.3 จัดการความขัดแย้งในชุมชน	-การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ แก้ปัญหาของชุมชน

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	ผลการศึกษาจากเอกสาร	ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้แสดงทางสังคม
	6.4 กำหนดและควบคุม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน	-การควบคุมดูแลให้ประชาชนเคารพต่อกฎกติกาและกฎระเบียบที่กำหนดไว้ร่วมกัน
	6.5 ระบบรับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา	ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชุมชน
	6.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน	-การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นและประชาพิจารณ์ในโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการในชุมชน
	6.7 ประเมินผลการทำงานงาน	-
7.	จัดกิจกรรมในชุมชน ที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม	-การกระตุ้นและเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะทั้งทางด้านวัฒนธรรม การเมือง การปกครอง และอื่นๆ -การเสริมสร้างอาชีพทั้งอาชีพประจำและอาชีพเสริม -การส่งเสริมความสามัคคีโดยใช้กีฬาและการออกกำลังกายร่วมกันเป็นเครื่องมือ
8.	สร้างเครือข่าย ความร่วมมือกับองค์กรภายนอกและชุมชนอื่น	-

จากตาราง 5 พบว่าแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนมีความเห็นเหมือนกันจำนวน 16 รายการ และแตกต่างกันจำนวน 7 รายการ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์และเรียบเรียงสรุปเป็น แนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการหารูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง ในขั้นตอนต่อไป ดังนี้

1. การสร้างข้อตกลงร่วมกันของคนในชุมชน เพื่อกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ สภาพใน
อนาคตอันพึงปรารถนาของชุมชนที่ชัดเจน เพื่อประกาศเป็นปณิธานร่วมกันของคนในชุมชน
2. การสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่คนในชุมชน ในด้านต่อไปนี้
 - 2.1 เพื่อให้รับรู้ปรากฏการณ์ การเปลี่ยนแปลง ตลอดจนปัจจัยที่เป็นสิ่งเร้า
ต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสังคมและชุมชน รวมทั้งปฏิริยาที่ควรตอบสนอง
 - 2.2 เพื่อสร้างการรับรู้ ความเข้าใจในศักยภาพของชุมชน
 - 2.3 เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่ สิทธิ วินัย ความสามัคคีและ
ความผูกพันกับชุมชน
 - 2.4 เพื่อทราบ วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น
 - 2.5 เพื่อปลูกฝังความรัก ความภาคภูมิใจ ในชุมชน
 - 2.6 เพื่อสร้างเอกลักษณ์ สัญลักษณ์ เพื่อเป็นจุดรวมใจของชุมชน ทั้งที่เป็น
รูปธรรมและนามธรรม
 - 2.7 เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสร้างเสริมความรู้ของคนในชุมชน
 - 2.8 เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน ให้มีน้ำใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือกัน
มีความไว้วางใจ เสียสละ และอาสาเพื่อส่วนรวม อีกทั้งเคารพในศักดิ์ศรีและยอมรับความแตกต่าง
ของคนแต่ละคน
 - 2.9 เพื่อให้ความสำคัญแก่ สถาบันศาสนา การศึกษาและครอบครัวในชุมชน
เพื่อร่วมกันพัฒนาสำนึกสาธารณะ
3. การสร้างและส่งเสริมผู้นำและทีมงานในชุมชนทุกระดับชั้น รวมทั้งเยาวชน
ให้มีบทบาทในกิจกรรมของชุมชน พัฒนาให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีปัญญา เสียสละ มีจิตใจเปิดกว้าง
มีบุคลิกภาพ มีภาวะผู้นำ
4. การรวมกลุ่ม หรือจัดตั้งองค์กรของประชาชนในชุมชนอย่างแน่นแฟ้นตาม
ความสนใจ อาชีพ อายุ ตามพื้นที่กายภาพ หรือตามสภาพปัญหา ทั้งนี้ การจัดตั้งกลุ่มควรเป็นไป
โดยธรรมชาติตามความต้องการของสมาชิกกลุ่มอย่างแท้จริง
5. การรักษาสถลประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างหรือดูแลสิ่งที่เป็น
ประโยชน์หรือการแก้ไขปัญหาของส่วนรวมในชุมชน ในลักษณะของวัตถุประสงค์ของ สาธารณูปโภค
พื้นที่สาธารณะ กฎระเบียบ การปฏิบัติ รวมถึงการแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจด้วย

6. การบริหารจัดการในชุมชน ซึ่งประกอบด้วย
 - 6.1 การจัดทำฐานข้อมูลชุมชน โดยมีการปรับปรุงให้สมบูรณ์ตลอดเวลา
 - 6.2 การสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ต่อกันในชุมชนที่ชัดเจน ทัวถึง มีประสิทธิภาพ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ต่อสื่อมวลชนภายนอกชุมชนเพื่อภาพพจน์ของชุมชนด้วย
 - 6.3 กระบวนการจัดการความขัดแย้งของสมาชิกในชุมชน โดยใช้หลักการ ประนีประนอม การมีส่วนร่วมและดำเนินการโดยผู้ที่เป็นกลาง
 - 6.4 การกำหนดและการควบคุมให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ในชุมชน รวมทั้งมาตรการที่เหมาะสมต่อผู้ฝ่าฝืน
 - 6.5 ระบบการรับเรื่องร้องทุกข์ของสมาชิกในชุมชนและได้รับการแก้ไขปัญห อย่างเหมาะสม
 - 6.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน โดยจัดให้มีเวทีสาธารณะ ในชุมชน จัดให้มีการประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน และเป็นกิจวัตร เพื่อให้มีการพูดคุยเสนอปัญหา และข้อเสนอแนะแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
 - 6.7 การประเมินผลการทำงาน การตรวจสอบการทำงานอย่างโปร่งใส
7. การจัดกิจกรรมในชุมชน ที่มีลักษณะดังนี้
 - 7.1 เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งกิจกรรมที่จัดเป็นประจำและกิจกรรรมที่ จัดเป็นโอกาส
 - 7.2 มีกิจกรรมที่หลากหลาย และจะต้องเป็นกิจกรรมที่สมาชิกให้ความสนใจ และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน
 - 7.3 เป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน
 - 7.4 การจัดกิจกรรมทุกอย่างเป็นไปโดยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของคน ในชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่ การกำหนด วางแผน การดำเนินงาน โดยอาจใช้เวทีสาธารณะใน การประชุมหารือ
8. การสร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่น ๆ รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับองค์กรภายนอก เพื่อเป็นการมีปฏิสัมพันธ์แนวราบ เพื่อเพิ่มศักยภาพ พลังและความเข้มแข็ง ตลอดจนเป็น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างกัน ทั้งด้านวิชาการ การบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยี

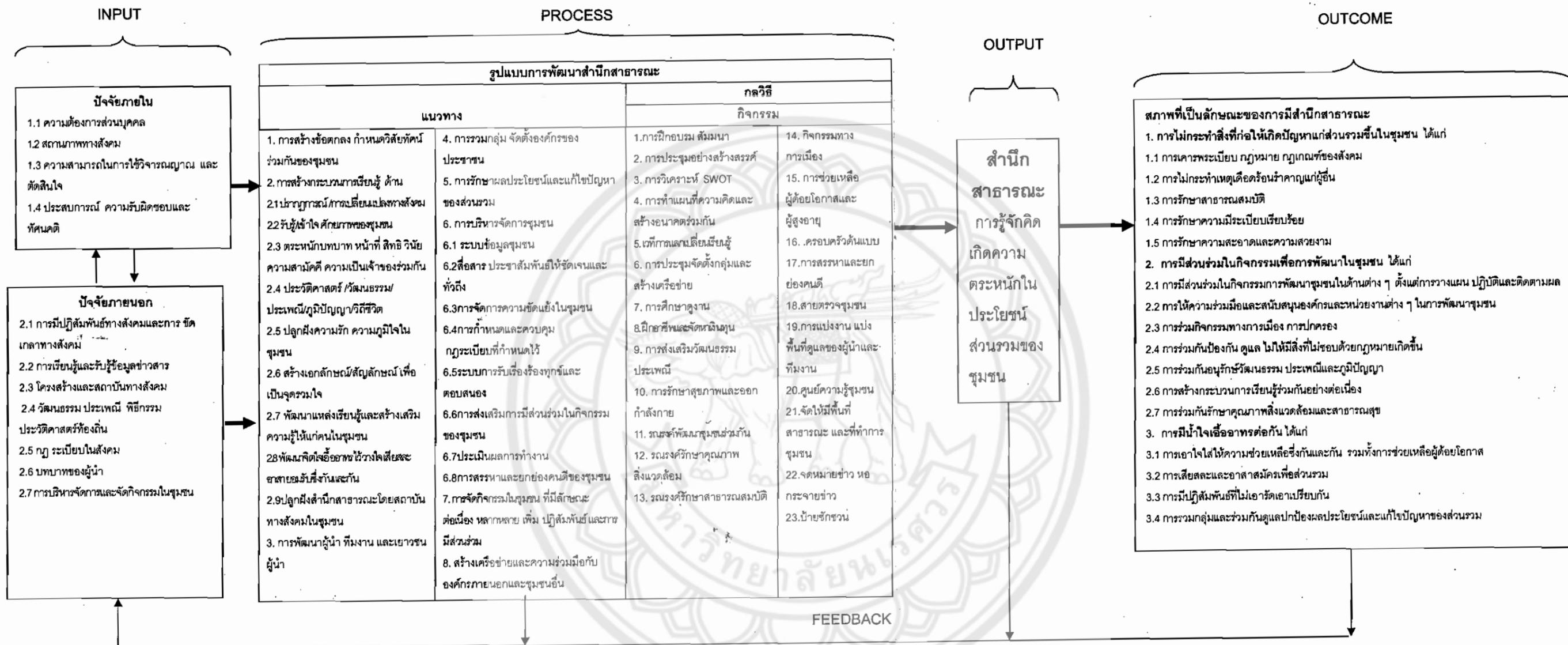
ในส่วนของกิจกรรมการพัฒนาสำนักสาธารณะ ผู้วิจัยได้นำรายการกิจกรรมที่ได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม 23 กิจกรรมมาพิจารณารวมกับเทคนิควิธีการที่ได้ศึกษาจากเอกสาร 6 ประการ เพื่อนำมาประกอบประกอบการดำเนินกิจกรรม คือ

1. หลักการวิจัยเพื่อสร้างจิตสำนึก (Conscientization Research) เป็นหลักการที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมในการพัฒนาสำนักสาธารณะ ประกอบด้วย การประชาพิจัย (Research and Participatory Development) เพื่อให้ผู้วิจัยและคนในชุมชน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาระบบความคิด การรับรู้ และสร้างเสริมสำนึกสาธารณะ ผ่านการดำเนินกิจกรรมด้านการวิจัยแบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งกระบวนการ
2. การฝึกอบรม (Training Program) เป็นกิจกรรมการให้ความรู้ความเข้าใจ หรือปรับทัศนคติในทางด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านการเมืองการปกครอง และการสร้างสำนึกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เป็นต้น
3. การประชุมระดมความคิด (Brainstroming) เป็นกิจกรรมการประชุม ที่คำนึงถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมประชุม เป็นการผลักดันให้เกิดภาวะผู้นำ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความผูกพันกับชุมชน อันนำมาสู่ ความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนในเชิงสร้างสรรค์
4. กระบวนการ A-I-C (A-I-C Process) เป็นกระบวนการที่ใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาสำนักสาธารณะ เพื่อมุ่งสร้างความรู้สึกชื่นชม นิยม และรักใคร่ให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจ และความรู้สึกเป็นเจ้าของเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อไป
5. การวิเคราะห์ SWOT (SWOT Analysis) เป็นกิจกรรมวิเคราะห์เปรียบเทียบบริบทของชุมชน ศักยภาพ ปัญหา โอกาส และอุปสรรค เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาชุมชน
6. การทำแผนที่ความคิดและสร้างอนาคตร่วมกัน (Mind Map and Future Search Conference) เป็นกิจกรรมการออกแบบความคิด และพยากรณ์อนาคตด้านการพัฒนาที่คาดหวังไว้ร่วมกัน

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกชุดกิจกรรมที่เหมาะสมและสนองรับกับแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนในแต่ละแนวทาง และในแต่ละกิจกรรมจะมีชุดของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทาง รวมทั้งจัดทำคู่มือดำเนินการในแต่ละกิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นร่างรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชน ในขั้นต่อไป

โดยสรุป ข้อมูลพื้นฐานที่ศึกษาได้ มีดังนี้ สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนัก
สาธารณะ ประกอบด้วย 3 ลักษณะ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ มี 2 ด้าน
แนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะประกอบด้วย 8 แนวทาง กลวิธีการพัฒนาสำนักสาธารณะ
ที่เป็นกิจกรรม มีจำนวน 23 กิจกรรม ซึ่งสามารถนำเสนอเป็นภาพแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล
ที่ศึกษาได้ ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ รูปแบบการพัฒนา ที่เป็นแนวทาง
และกลวิธีอันประกอบด้วยชุดของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ สำนักสาธารณะและสภาพที่เป็น
ลักษณะของการมีสำนักสาธารณะ สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งสามารถนำเสนอเป็น
แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์เชิงระบบของข้อมูลที่ได้ โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนัก
สาธารณะเป็นปัจจัยนำเข้า และมีรูปแบบการพัฒนา ที่เป็นแนวทาง และกลวิธีอันประกอบด้วยชุด
ของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ เป็นวิธีดำเนินการหรือกระบวนการ และมีสำนักสาธารณะเป็น
ผลผลิต และสามารถวัดสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะได้จากพฤติกรรมที่
ประชาชนในชุมชนที่แสดงออก ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์เชิงระบบของข้อมูลผลการวิจัย
เป็นภาพ 20 ดังนี้

ภาพ 20 แสดงความสัมพันธ์เชิงระบบของข้อมูลผลการวิจัย

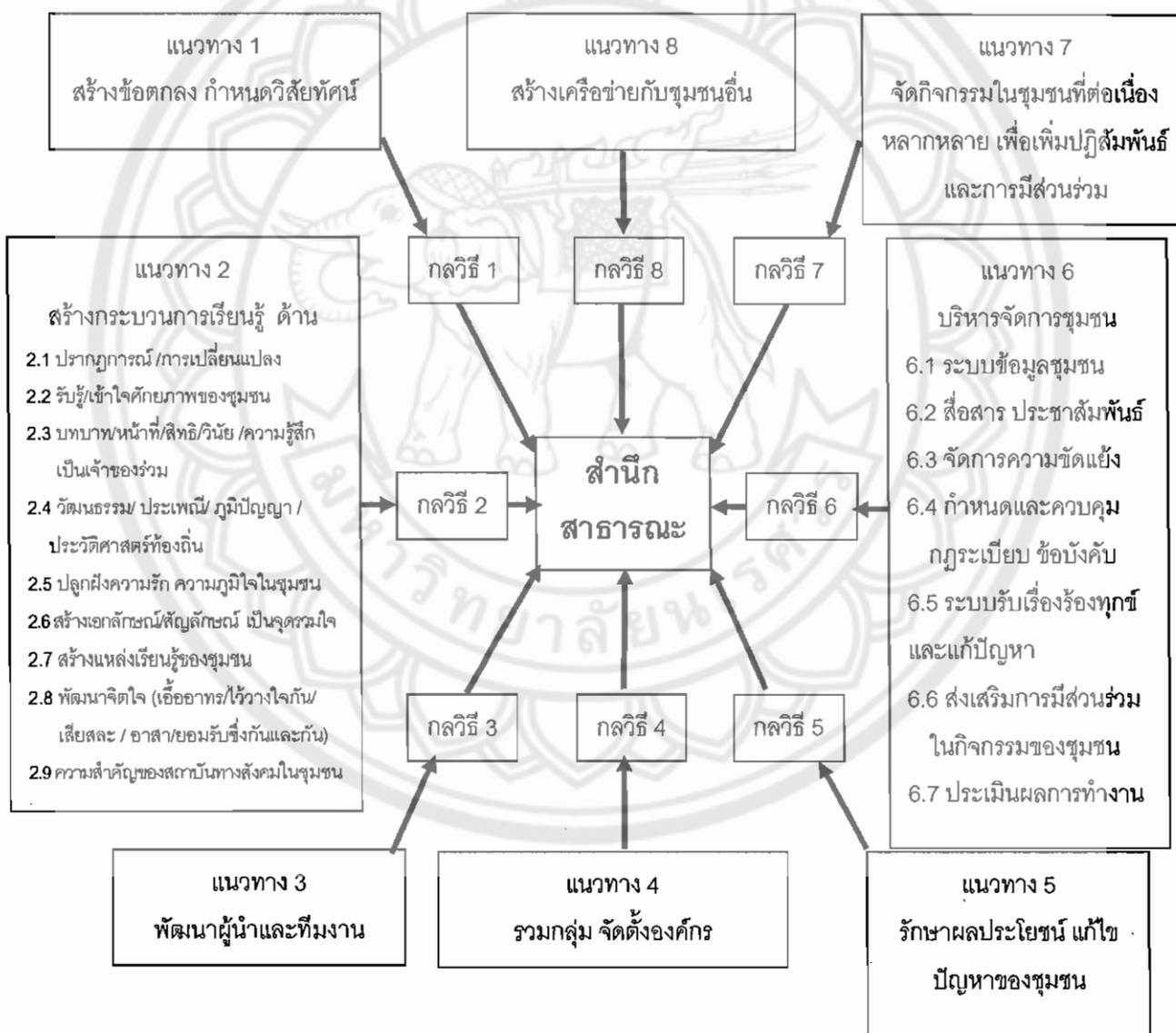
ส่วนที่ 2 ผลการสร้งรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะ

การสร้างและพัฒนาสร้งรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะ มีผลการดำเนินงาน 3 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 ผลการยกร่างรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน

จากข้อมูลพื้นฐานในชั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ยกร่างเป็นสร้งรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะ

โดยนำแนวทางการพัฒนาสำนึกสาธารณะตามที่ศึกษาได้และกลวิธีที่จะใช้พัฒนาสำนึกสาธารณะในแต่ละแนวทาง ซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรมและ วัตถุประสงค์ แสดงเป็นสร้งรูปแบบตามภาพ 21 ได้ ดังนี้

ภาพ 21 แสดงร่างรูปแบบการพัฒนาสำนึกสาธารณะของประชาชน ในชุมชนเมือง

ตามภาพ 20 ข้างต้น ร่างรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ ประกอบด้วยแนวทางและกลวิธีในแต่ละชุด แนวทางและกลวิธีชุดที่ 1 คือ การสร้างข้อตกลงและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันของชุมชนนั้น เป็นแนวทางที่ควรจะดำเนินการก่อนเป็นลำดับแรกและมีการทบทวนเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ส่วนแนวทางและกลวิธีชุดที่ 2 ถึง 8 นั้น สามารถดำเนินการไปพร้อม ๆ กันในทุกแนวทางอย่างผสมผสานเป็นแบบองค์รวม (Holistic) ส่วนจะเลือกเอาแนวทางใดขึ้นมาดำเนินการก่อนหรือหลังนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมและบริบทของแต่ละชุมชน

นอกจากนั้น รูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชน ซึ่งหมายความว่า สามารถนำมาใช้เพื่อสร้างขึ้น ทำให้เพิ่มขึ้น และทำให้ดำรงไว้ ซึ่งสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนได้ ฉะนั้น รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะนี้ จึงเป็นรูปแบบที่ต้องนำไปปฏิบัติการในชุมชนเป็นระบบอย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา ทั้งนี้ เพื่อสร้างสำนักสาธารณะให้เกิดขึ้นในกลุ่มคนที่ยังไม่มี และทำให้สำนักสาธารณะเพิ่มขึ้นในกลุ่มคนที่มีบ้างแล้ว นอกจากนี้ ยังทำให้การมีสำนักสาธารณะของคนในชุมชนคงสภาพอยู่ในระดับสูงต่อเนื่องไป

จากแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะทั้ง 8 แนวทางนั้น ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกชุดกิจกรรมที่เหมาะสมและสนองรับกับแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนในแต่ละแนวทาง และในแต่ละกิจกรรมจะมีชุดของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแนวทางแต่ละแนวทาง สามารถขยายความโดยแสดงเป็นรายการของกลวิธีซึ่งประกอบด้วยชุดของกิจกรรมและวัตถุประสงค์ได้ในแต่ละแนวทาง ตามตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 แสดงรายการของกลวิธี ซึ่งประกอบด้วยชุดของ กิจกรรมและวัตถุประสงค์
ในแต่ละแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะ

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
1. การสร้างข้อตกลง กำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน ของชุมชน	-การทำแผนที่ ความคิดและสร้าง อนาคตร่วมกัน -การประชุมระดม ความคิด	-เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ สภาพในอนาคตอันพึง ปรารถนาของชุมชน เพื่อประกาศเป็นปณิธาน ร่วมกัน -เพื่อกำหนดกฎ กติกา ระเบียบของชุมชน ใน ประเด็นต่าง ๆ เช่น การรักษาสีแกวัล้อม สาธารณะสมบัติ ความปลอดภัยในชุมชน

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
2. สร้างกระบวนการเรียนรู้ของคนในชุมชน 2.1 ทราบปรากฏการณ์/การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	-เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -กิจกรรมทางการเมือง -ศูนย์ความรู้ชุมชน -จดหมายข่าวและหอกระจายข่าว -การศึกษาดูงาน	-เพื่อรับรู้เหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลง และสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและชุมชน -เพื่อทราบการเปลี่ยนแปลงของสังคม และนำสิ่งที่ดีมาพัฒนาชุมชน
2.2 รับรู้/เข้าใจศักยภาพของชุมชน	-การวิเคราะห์ SWOT	-เพื่อสร้างความเข้าใจ ความรู้จัก ในสภาพที่เป็นอยู่ และศักยภาพของชุมชนในด้านต่าง ๆ
2.3 รู้จักบทบาทหน้าที่ สิทธิ วินัย ความสามัคคี ความผูกพันกับชุมชน	-ฝึกอบรม สัมมนา -การประชุมระดมความคิด -การทำแผนที่ความคิดและสร้างอนาคตร่วมกัน -เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -พื้นที่สาธารณะ ที่ทำการชุมชน -ป้ายชักชวน	-เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคนในชุมชน -เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคีและความผูกพันต่อชุมชน -เพื่อใช้พัฒนาความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคนในชุมชน -เพื่อใช้พัฒนาวินัย ความสามัคคีและความผูกพันต่อชุมชน

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
2.4 รู้จักวัฒนธรรม/ ประเพณี/ภูมิปัญญา/ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	-ฝึกอบรม สัมมนา -เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา -ศูนย์ความรู้ชุมชน -พื้นที่สาธารณะ ที่ทำการชุมชน -จดหมายข่าว หอกระจายข่าว -ป้ายชักชวน	-เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในด้าน วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น -เพื่อใช้พัฒนาความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา วิถีชีวิตของคนในชุมชน
2.5 ปลุกฝังความรัก ความภูมิใจในชุมชน	-ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา -รณรงค์พัฒนาชุมชนร่วมกัน -รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมและสาธารณสมบัติ	-เพื่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของชุมชน เกิดความรัก ความภูมิใจ ในสิ่งที่ตั้งมาต่าง ๆ ของชุมชน

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
	-เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -จดหมายข่าว หอกระจายข่าว -ป้ายชักชวน	-เพื่อใช้พัฒนาความตระหนักในความสำคัญของชุมชน เกิดความรัก ความภูมิใจ ในสิ่งที่ต่าง ๆ ของชุมชน
2.6 สร้างเอกลักษณ์/สัญลักษณ์ เป็นจุดรวมใจ	-การประชุมระดมความคิด -เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา -ศูนย์ความรู้ชุมชน -พื้นที่สาธารณะ ที่ทำการชุมชน -จดหมายข่าว หอกระจายข่าว -ป้ายชักชวน	-เพื่อสร้าง เผยแพร่ และต่อยอด เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ที่เป็นจุดรวมใจ ความภาคภูมิใจ ของชุมชน ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
2.7 พัฒนาแหล่งเรียนรู้และสร้างเสริมความรู้ให้แก่คนในชุมชน	-การอบรมสัมมนา -การศึกษาดูงาน -การฝึกอาชีพและจัดหาเงินทุน -เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -การตั้งกลุ่มและเครือข่าย -ศูนย์ความรู้ชุมชน -พื้นที่สาธารณะที่ทำการชุมชน -จดหมายข่าว หอกระจายข่าว -ป้ายชักชวน	-เพื่อสร้างเสริมความรู้ในด้านต่าง ๆ ให้กับคนในชุมชน -เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในสังคมให้แก่คนในชุมชน
2.8 พัฒนาจิตใจของคนในชุมชน (เลือกอาหารไว้ว่างใจ เสียสละ อาสา ยอมรับซึ่งกันและกัน)	-การตั้งกลุ่มและเครือข่าย -ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา -รณรงค์พัฒนาชุมชนร่วมกัน	-เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชนให้มีน้ำใจเอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความไว้ว่างใจกัน เสียสละและอาสาเพื่อส่วนรวม เคารพในศักดิ์ศรีและยอมรับในความแตกต่างของแต่ละคน

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
	-รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมและสาธารณสมบัติ -การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสผู้สูงอายุ -พื้นที่สาธารณะ	
2.9 ให้ความสำคัญต่อสถาบันทางสังคมในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาสำนักสาธารณะ	-เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -ส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา -การรักษาสุขภาพและออกกำลังกาย -ครอบครัวต้นแบบ -สรรหาและยกย่องคนดี -พื้นที่สาธารณะที่ทำการชุมชน	-เพื่อร่วมกันปลูกฝังสำนักสาธารณะให้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง โดยสถาบันทางสังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น วัด โรงเรียน ครอบครัว

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
3. การพัฒนาผู้นำ และ ทีมงาน	-ฝึกอบรม สัมมนา -การศึกษาดูงาน -ประชุมระดมความคิด -สรรหาและยกย่องคนดี -การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน -ที่ทำการชุมชน	-เพื่อสร้างและส่งเสริมผู้นำและทีมงานทุกระดับ รวมทั้งเยาวชนผู้นำในชุมชนให้มีวิสัยทัศน์ มีปัญญา เสียสละ มีจิตใจเปิดกว้าง มีบุคลิกภาพ มีภาวะผู้นำ -เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้ผู้นำทำงานเพื่อชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. การรวมกลุ่ม จัดตั้ง องค์กรของคนในชุมชน	-การตั้งกลุ่ม และเครือข่าย -การฝึกอาชีพและจัดหาเงินทุน -การรักษาสุขภาพและออกกำลังกาย -การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน	-เพื่อการรวมกลุ่มหรือจัดตั้งองค์กรของประชาชนในชุมชน ซึ่งอาจเป็นไปตามความสนใจ อาชีพ อายุ ตามพื้นที่กายภาพ หรือตามปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ การตั้งกลุ่มจะต้องเป็นไปโดยธรรมชาติตามความต้องการที่แท้จริงของแต่ละกลุ่ม

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
5. การรักษามูลประโยชน์ และแก้ไขปัญหาของ ชุมชน	-การประชุมระดม ความเห็น -เวทีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -ฝึกอาชีพและ จัดหาเงินทุน -รณรงค์พัฒนา ชุมชนร่วมกัน -รณรงค์รักษา สิ่งแวดล้อม และ สาธารณสุขสมบัติ -การช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาส ผู้สูงอายุ -สายตรวจชุมชน -พื้นที่สาธารณะ ที่ ทำการชุมชน -จดหมายข่าว หอ กระจายข่าว	-เพื่อรักษามูลประโยชน์ร่วมกันของชุมชน ไม่ว่าจะ เป็นการสร้างหรือดูแลสิ่งที่เป็นประโยชน์หรือการ แก้ไขปัญหา ของส่วนรวมในชุมชน ทั้งนี้ จะเป็นใน ลักษณะ วัตถุประสงค์ สิ่งของ สาธารณูปโภค พื้นที่ สาธารณะ กฎระเบียบ การปฏิบัติ รวมถึงการแก้ไข ปัญหาด้านเศรษฐกิจด้วย
6. การบริหารจัดการ ชุมชน 6.1 จัดทำระบบข้อมูล ชุมชน	-การประชุมระดม ความคิด -การแบ่งงาน แบ่ง พื้นที่ดูแลของผู้นำ และทีมงาน	- เพื่อจัดทำฐานข้อมูลชุมชนโดยมีการปรับปรุง ข้อมูลให้สมบูรณ์ตลอดเวลา

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
	- ศูนย์ความรู้ชุมชน - ที่ทำการชุมชน - จดหมายข่าว หอกระจายข่าว	
6.2 สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน และทั่วถึง	- เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน - ศูนย์ความรู้ชุมชน - พื้นที่สาธารณะ ที่ทำการชุมชน - จดหมายข่าว หอกระจายข่าว - ป้ายชักชวน	- เพื่อการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ต่อคนในชุมชนที่ชัดเจน ทั่วถึง มีประสิทธิภาพ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ต่อสื่อมวลชนภายนอกชุมชนเพื่อภาพพจน์ที่ดีของชุมชน
6.3 จัดการความขัดแย้ง ในชุมชน	- การประชุมระดมความคิด - สายตรวจชุมชน - การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน	- เพื่อสร้างกระบวนการแก้ไขความขัดแย้งของคนในชุมชน โดยใช้หลักการประนีประนอม การมีส่วนร่วมและดำเนินการโดยผู้ที่เป็นกลาง

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
6.4 กำหนดและควบคุมให้เป็นไปตาม กฎระเบียบ ของชุมชน	-การทำแผนที่ทางความคิดและสร้างอนาคตร่วมกัน -การประชุมระดมความคิด -รณรงค์พัฒนาชุมชนร่วมกัน -รณรงค์การรักษาสิ่งแวดล้อม และสาธารณสมบัติ -สายตรวจชุมชน -การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน -จดหมายข่าว หอกระจายข่าว -ป้ายชักชวน	-เพื่อมีการกำหนดและการควบคุมให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ในชุมชน รวมทั้งมาตรการที่เหมาะสมต่อผู้ฝ่าฝืน
6.5 รับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา	-เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -สายตรวจชุมชน -การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน -พื้นที่สาธารณะ ที่ทำการชุมชน	-เพื่อจัดให้มีระบบการรับเรื่องร้องทุกข์ของสมาชิกในชุมชนและได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสม

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
	-จดหมายข่าว หอ กระจายข่าว	
6.6 ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของชุมชน	-การทำแผนที่ทาง ความคิดและสร้าง อนาคตร่วมกัน -การประชุมระดม ความคิด -เวทีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -การตั้งกลุ่มและ เครือข่าย	-เพื่อจัดให้มีเวทีสาธารณะ ให้มีการประชุมโดย พร้อมเพรียงกัน และเป็นกิจวัตร เพื่อให้มีการ พูดคุยเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะ แสดงความ คิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
6.7 ประเมินผลการ ทำงาน	-การประชุมระดม ความคิด -การแบ่งงาน แบ่ง พื้นที่ดูแลของผู้นำ และทีมงาน -จดหมายข่าว หอ กระจายข่าว	-เพื่อจัดให้มีการประเมินผล และ การตรวจสอบ การทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอย่าง โปร่งใส โดยเฉพาะเรื่อง เงิน

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
7. การจัดกิจกรรมที่มีลักษณะ ต่อเนื่อง หลากหลาย เพื่อเพิ่ม ปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม	-การประชุมระดมความคิด -เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -การจัดตั้งกลุ่มและเครือข่าย -กิจกรรมทางการเมือง -การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา -การรักษาสุขภาพ และออกกำลังกาย -รณรงค์พัฒนาชุมชนร่วมกัน -รณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมและ สาธารณสมบัติ -การดูแลผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ -การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน -ครอบครัวต้นแบบ	-เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมในชุมชน ที่มีลักษณะ ดังนี้ 1.เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งกิจกรรมที่จัดเป็นประจำและกิจกรรมที่จัดเป็นโอกาส 2.มีกิจกรรมที่หลากหลาย และเป็นกิจกรรมที่สมาชิกให้ความสนใจและเกิดประโยชน์แก่ชุมชน 3.เป็นการเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน 4.เป็นไปโดยการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของคนในชุมชน โดยเริ่มตั้งแต่ การกำหนด วางแผน การดำเนินงาน โดยอาจใช้เวทีสาธารณะในการประชุมหารือ

ตาราง 6 (ต่อ)

แนวทาง	กลวิธี	
	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
	-การสรรหาและยกย่อง คนดี -พื้นที่สาธารณะ ที่ทำการชุมชน -จดหมายข่าว หอกระจายข่าว -ป้ายชักชวน	
8. การสร้างเครือข่าย และความร่วมมือกับองค์กรภายนอกและชุมชนอื่น	-การประชุมระดมความคิด -เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ -การจัดตั้งกลุ่มและเครือข่าย -การศึกษาดูงาน	- เพื่อให้มีการสร้างเครือข่ายกับชุมชนอื่น ๆ เพื่อเป็นการมีปฏิสัมพันธ์แนวราบ เพื่อเพิ่มศักยภาพพลังและความเข้มแข็ง ตลอดจนเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างชุมชน

จากรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ ที่แสดงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะและกลวิธี ซึ่งประกอบด้วยชุดของ กิจกรรมและวัตถุประสงค์นั้น ผู้วิจัยได้นำรูปแบบดังกล่าวข้างต้นมาเรียบเรียง และนำเสนอใหม่เป็นราย "กิจกรรม" ซึ่งแต่ละกิจกรรมประกอบด้วยชุดของวัตถุประสงค์ที่จะต้องดำเนินการในแต่ละกิจกรรม ตามตาราง 7 ดังนี้

ตาราง 7 แสดงชุดของวัตถุประสงค์ ในแต่ละกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
1.	การฝึกอบรมสัมมนา	1. เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ 2. เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคีและความผูกพันกับชุมชน 3. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 4. เพื่อสร้างเสริมความรู้ในด้านต่าง ๆ 5. เพื่อสร้างและพัฒนาผู้นำและทีมงาน
2.	การประชุมระดมความคิดอย่างสร้างสรรค์	1. เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ 2. เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคีและความผูกพันชุมชน 3. เพื่อกำหนดและควบคุมกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน 4. เพื่อค้นหาและเผยแพร่ เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ของชุมชน 5. เพื่อส่งเสริมให้ผู้นำทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 6. เพื่อรักษามลประโยชน์และแก้ปัญหาของชุมชน 7. เพื่อทำการปรับปรุงฐานข้อมูลชุมชน 8. เพื่อจัดการความขัดแย้งในชุมชน 9. เพื่อเป็นเวทีสาธารณะ มีการพูดคุย เสนอปัญหา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน 10. เพื่อประเมินผลการทำงาน 11. เพื่อสรรหาและยกย่อง คนดี คนเก่ง ครอบครัวยุติธรรม 12. เพื่อให้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม 13. เพื่อสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น
3.	การวิเคราะห์ SWOT	1. เพื่อรู้จักศักยภาพของชุมชน

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
4.	การทำแผนที่ทาง ความคิดและสร้าง อนาคตร่วมกัน	1. เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ 2. เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคีและความผูกพันกับชุมชน 3. เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชน 4. เพื่อกำหนดและตรวจสอบ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน 5. เพื่อเป็นเวทีสาธารณะ มีการพูดคุย เสนอปัญหา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน
5.	เวทีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้	1. เพื่อทราบเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น 2. เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ 3. เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคี และความผูกพันกับชุมชน 4. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 5. เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน 6. เพื่อค้นหาและเผยแพร่ เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ของชุมชน 7. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน 8. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่ชุมชน 9. เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน 10. เพื่อทำการปรับปรุงฐานข้อมูลชุมชน 11. เพื่อเป็นการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ในชุมชน 12. เพื่อรับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา 13. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม 14. เพื่อสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
6.	การจัดตั้งกลุ่มและเครือข่าย	1. เพื่อให้กลุ่มเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน 2. เพื่อให้การรวมกลุ่มช่วยพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน 3. เพื่อให้มีองค์กรที่คนมาร่วมกันทำกิจกรรม 4. เพื่อสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น
7.	การศึกษาดูงาน	1. เพื่อสร้างเสริมความรู้ให้กับคนในชุมชน 2. เพื่อนำสิ่งที่ดีมาพัฒนาชุมชน 3. เพื่อพัฒนาผู้นำและทีมงาน 4. เพื่อสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น
8.	การฝึกอาชีพและหาเงินทุน	1. เพื่อฝึกอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน 2. เพื่อหาเงินทุนให้กับคนในชุมชน 3. เพื่อเป็นการรวมกลุ่มหรือตั้งองค์กรของคนในชุมชน 4. เพื่อรักษามลประโยชน์และแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของชุมชน
9.	การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา	1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในด้าน วัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2. เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน 3. เพื่อค้นหาและเผยแพร่ เอกลักษณ์ และสัญลักษณ์ของชุมชน 4. เพื่อนำไปพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน 5. เพื่อนำไปปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่ชุมชน 6. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม
10.	การรักษาสุขภาพและออกกำลังกาย	1. เพื่อให้เป็นกิจกรรมเพื่อปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้คนในชุมชน 2. เพื่อเป็นการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อทำกิจกรรม 3. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
11.	การรณรงค์พัฒนาชุมชน ร่วมกัน	1.เพื่อใช้เป็นกิจกรรมสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน 2.เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน 3.เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน 4.เพื่อเป็นการควบคุมให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน 5.เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และ การมีส่วนร่วม
12.	การรณรงค์รักษา สิ่งแวดล้อม	1.เพื่อใช้เป็นกิจกรรมสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน 2.เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน 3.เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน 4.เพื่อเป็นการควบคุมให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน 5.เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และ การมีส่วนร่วม
13.	การรณรงค์รักษา สาธารณสุข	1.เพื่อใช้เป็นกิจกรรมสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน 2.เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน 3.เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน 4.เพื่อเป็นการควบคุมให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน 5.เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และ การมีส่วนร่วม
14.	กิจกรรมทางการเมือง	1.เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง 2.เพื่อทราบเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง 3.เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และ การมีส่วนร่วม

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
15.	การจัดพื้นที่สาธารณะ และที่ทำการชุมชน	1. เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ วินัย ความสามัคคี และความผูกพันกับชุมชน 2. เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 3. เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการสร้างและเผยแพร่ เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ความภาคภูมิใจ ของชุมชน 4. เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน 5. เพื่อใช้เป็นพื้นที่ในการพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน โดยให้ช่วยกันดูแล 6. เพื่อใช้เป็นพื้นที่สื่อกลางในการปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่คนชุมชน 7. เพื่อใช้เป็นที่ทำงานหรือทำกิจกรรมของผู้นำชุมชน 8. เพื่อเป็นพื้นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน 9. เพื่อเป็นที่จัดทำและแสดงฐานข้อมูลชุมชน 10. เพื่อใช้พื้นที่สื่อกลางในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ต่อคนในชุมชน 11. เพื่อเป็นพื้นที่ในการรับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา
16.	ศูนย์ความรู้ชุมชน	1. เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เรื่องให้แก่คนในชุมชนในทุกเรื่อง รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น 2. เพื่อเป็นสถานที่ที่ให้คนในชุมชนได้ทราบเหตุการณ์ การเปลี่ยนแปลง 3. เพื่อเป็นสถานที่ เผยแพร่ เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ความภาคภูมิใจ ของชุมชน 4. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมฐานข้อมูลชุมชน 5. เพื่อใช้เป็นที่สื่อสาร ประชาสัมพันธ์กับคนในชุมชน

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
17.	ป้ายชักชวน	1. เพื่อใช้เป็นสื่อกลางที่ใช้ในการสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ วินัย ความสามัคคี 2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการสร้างความรัก ความภูมิใจ ความผูกพันกับชุมชน 3. เพื่อใช้เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่คนในชุมชน รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ความภาคภูมิใจ ของชุมชน 4. เพื่อใช้สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ต่อคนในชุมชน 5. เพื่อใช้เผยแพร่กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน
18.	สายตรวจชุมชน	1. เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน โดยเฉพาะเรื่อง ความปลอดภัย สิ่งผิดกฎหมาย และเรื่องเหตุเดือดร้อนรำคาญ 2. เพื่อป้องกันและจัดการความขัดแย้งของคนในชุมชน 3. เพื่อควบคุมให้เป็นไปตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน
19.	จดหมายข่าว หอกระจายข่าว	1. เพื่อใช้เป็นสื่อกลางที่ใช้ในการสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ วินัย ความสามัคคี 2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการสร้างความรัก ความภูมิใจ ความผูกพันกับชุมชน 3. เพื่อใช้เผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่คนในชุมชน รวมทั้งวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ความภาคภูมิใจ ของชุมชน 4. เพื่อใช้สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ต่อคนในชุมชน 5. เพื่อใช้เผยแพร่และควบคุม กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน 6. เพื่อใช้เป็นสื่อในการประเมินผลและตรวจสอบการทำงาน

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
20.	การสรรหาและยกย่อง คนดี	1. เพื่อสรรหาและยกย่อง คนดี คนเก่ง เพื่อให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน 2. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่คนในชุมชน 3. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม
21.	ครอบครัวต้นแบบ	1. เพื่อสรรหาและยกย่อง ครอบครัวต้นแบบ เพื่อให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน 2. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่คนในชุมชน 3. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม
22.	การดูแลผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ	1. เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชนให้มีน้ำใจเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน 2. เพื่อเป็นการร่วมกันดูแลแก้ไขปัญหาในชุมชน 3. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่คนในชุมชน 4. เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วม
23.	การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ ดูแลของผู้นำและทีมงาน	1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้นำทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. เพื่อเป็นการรวมกลุ่มของประชาชนดูแลซึ่งกันและกัน 3. เพื่อควบคุมกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของชุมชน 4. เพื่อเป็นระบบรับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา 5. เพื่อเป็นระบบการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ไปยังคนในชุมชนได้ทั่วถึง 6. เพื่อช่วยให้การทำกิจกรรมในชุมชนเป็นไปอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ 7. เพื่อเป็นระบบในการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้สะดวกและทั่วถึง

ตามกรอบแนวคิดการวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะทุกปัจจัย จะต้อง มีแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะที่สอดคล้องประสานรับนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดผลการพัฒนาสำนักสาธารณะต่อไป ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทดสอบผลการศึกษาโดยทำการ เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะกับแนวทางการ พัฒนาสำนักสาธารณะ ซึ่งปรากฏว่า ปัจจัยทั้งภายในและภายนอกทุกข้อ มีแนวทางการพัฒนา สำนักสาธารณะที่สอดคล้อง และสามารถดำเนินการตอบสนองปัจจัยได้ทุกข้ออย่างครบถ้วน ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ ตามตาราง 8 ดังนี้

ตาราง 8 แสดงความสัมพันธ์ของข้อค้นพบระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะ กับแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ปัจจัย ๑	แนวทาง ๑
1. ปัจจัยภายใน	
1.1 ความต้องการส่วนบุคคล	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - การรวมกลุ่ม - การรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน - การบริหารจัดการชุมชน
1.2 สถานภาพทางสังคม	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การพัฒนาผู้นำ - การรวมกลุ่ม - การจัดกิจกรรม - การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ
1.3 ความสามารถในการใช้วิจารณ์ญาณ และตัดสินใจ	- การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - การรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน - การบริหารจัดการชุมชน
1.4 ประสบการณ์ ความรับผิดชอบและทัศนคติ	- การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - การรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน - การบริหารจัดการชุมชน - การจัดกิจกรรม

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัย ฯ	แนวทาง ฯ
2. ปัจจัยภายนอก 2.1 การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการขัด เทลาทางสังคม	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การพัฒนาผู้นำ - การรวมกลุ่ม - การบริหารจัดการชุมชน - การจัดกิจกรรม - การสร้างเครือข่าย
2.2 การเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - การรวมกลุ่ม - การบริหารจัดการชุมชน - การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ
2.3 โครงสร้างและสถาบันในสังคม	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การพัฒนาผู้นำ - การรวมกลุ่ม - การบริหารจัดการชุมชน - การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ
2.4 วัฒนธรรม ประเพณี พิธีกรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น	- การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - การบริหารจัดการชุมชน - การจัดกิจกรรม
2.5 กฎ ระเบียบในสังคม	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การพัฒนาผู้นำ - การรวมกลุ่ม - การรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน - การบริหารจัดการชุมชน

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัย ฯ	แนวทาง ฯ
2.6 บทบาทของผู้นำ	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การพัฒนาผู้นำ - การรวมกลุ่ม - การบริหารจัดการชุมชน - การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ
2.7 การบริหารจัดการและจัดกิจกรรมในชุมชน	- การกำหนดข้อตกลง กฎกติการ่วมกัน - การสร้างกระบวนการเรียนรู้ - การรวมกลุ่ม - การรักษามลประโยชน์ร่วมกัน - การบริหารจัดการชุมชน - การจัดกิจกรรม

นอกจากนั้น ข้อค้นพบในประเด็น สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะของประชาชน จะต้องมีการนำมาตรวจสอบเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาสำนึกสาธารณะทุกกิจกรรมว่า มีความสอดคล้องประสานรับกันครบถ้วนทุกลักษณะหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการยืนยันว่า สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะของประชาชนจะได้รับการตอบสนองโดยวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุผลในทุกข้อทุกลักษณะ ซึ่งสามารถแสดงความสัมพันธ์ที่ครบถ้วนได้ ตามตาราง 9

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ของข้อค้นพบระหว่างสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะ
กับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชน

สภาพ ฯ	วัตถุประสงค์ ฯ
1. การไม่กระทำสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน ได้แก่ 1.1 การเคารพระเบียบ กฎหมาย กฎเกณฑ์ของสังคม 1.2 การไม่กระทำเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น 1.3 การรักษาสาธารณสมบัติ 1.4 การรักษาความมีระเบียบเรียบร้อย 1.5 การรักษาความสะอาดและความสวยงาม	-เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ -เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคี และความผูกพันกับชุมชน -เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน -เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน -เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนักสาธารณะให้แก่ชุมชน -เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน -เพื่อจัดการความขัดแย้งในชุมชน -เพื่อกำหนดและควบคุมกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของชุมชน -เพื่อเป็นเวทีสาธารณะ มีการพูดคุย เสนอปัญหา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในชุมชน ได้แก่ 2.1 การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การวางแผน ปฏิบัติ และติดตามผล	-เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชน -เพื่อทราบเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ตาราง 9 (ต่อ)

สภาพ ฯ	วัตถุประสงค์ ฯ
2.2 การให้ความร่วมมือและสนับสนุนองค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาชุมชน 2.3 การร่วมกิจกรรมทางการเมือง การปกครอง 2.4 การร่วมกันป้องกัน ดูแล ไม่ให้มีสิ่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกิดขึ้น 2.5 การร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา 2.6 การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 2.7 การร่วมกันรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุข	-เพื่อรู้จักศักยภาพของชุมชน -เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ -เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคี และความผูกพันกับชุมชน -เพื่อสร้างความรู้ ในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น -เพื่อค้นหาและเผยแพร่ เอกลักษณ์ สัญลักษณ์ ของชุมชน -เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชน -เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนึกสาธารณะให้แก่ชุมชน -เพื่อส่งเสริมให้ผู้นำทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ -เพื่อให้มีกลุ่มและองค์กรที่คนมาร่วมกันทำกิจกรรม -เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน -เพื่อจัดการฐานข้อมูลชุมชน -เพื่อเป็นการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ในชุมชน -เพื่อรับเรื่องร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา -เพื่อเป็นเวทีสาธารณะ มีการพูดคุย เสนอปัญหา แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ -เพื่อให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชุมชน

ตาราง 9 (ต่อ)

สภาพ ฯ	วัตถุประสงค์ ฯ
	-เพื่อจัดเป็นพื้นที่ที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน -เพื่อประเมินผลและตรวจสอบการทำงาน -เพื่อเป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่อง หลากหลาย เพิ่มปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม -เพื่อฝึกอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชน -เพื่อสรรหาและยกย่อง คนดี คนเก่ง เพื่อให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างของคนในชุมชน -เพื่อสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับชุมชนอื่น
3. การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน ได้แก่ 3.1 การเอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 3.2 การเสียสละและอาสาสมัครเพื่อส่วนรวม 3.3 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ไม่เอารัดเอาเปรียบกัน 3.4 การรวมกลุ่มและร่วมกันดูแลปกป้องผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของส่วนรวม	-เพื่อสร้างความตระหนักในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ -เพื่อสร้างวินัย ความสามัคคี และความผูกพันกับชุมชน -เพื่อสร้างความรู้ ในด้านวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น -เพื่อสร้างความรัก ความภูมิใจ ต่อชุมชน -เพื่อค้นหาและเผยแพร่ เอกลักษณ์ สัตว์ลักษณะ ของชุมชน -เพื่อพัฒนาจิตใจของคนในชุมชน -เพื่อเป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังสำนึกสาธารณะ ให้แก่ชุมชน -เพื่อรักษาผลประโยชน์และแก้ไขปัญหาของชุมชน

ฉะนั้น จึงสรุปได้ว่า ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาสำนัก
 สาธารณะทั้ง 2 ด้านทุกข้อ มีแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะทั้ง 8 แนวทางสอดคล้อง
 รองรับ ครบถ้วนทุกข้อ และแนวทางทั้ง 8 แนวทางนั้นต่างมีกลวิธี ที่สามารถปฏิบัติได้เป็นรูปธรรม
 อันประกอบด้วยชุดกิจกรรมอันหลากหลาย ซึ่งต่างมีวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ตอบสนอง
 เพื่อให้เกิดสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะได้ครบทุกลักษณะ จึงสรุปได้ว่า
 ข้อค้นพบดังกล่าวทั้งหมด น่าจะเป็นข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ถูกต้อง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ ฯ โดยนำเสนอเป็นราย
 กิจกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมจะแสดงถึง ชุดของวัตถุประสงค์ ที่เป็นจุดมุ่งหมายในการดำเนินงานใน
 แต่ละกิจกรรม รวมทั้งองค์ประกอบ ขั้นตอนการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรม ตามที่ปรากฏในคู่มือ
 การดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ (ปรากฏในภาคผนวก ๗ หน้า 430)

ขั้นที่ 2 ผลการพัฒนาแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ผู้วิจัยทำการพัฒนาแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชน โดยนำรูปแบบ
 การพัฒนาสำนักสาธารณะไปสนทนากลุ่มกับผู้แสดงทางสังคม จากนั้น นำไปสัมภาษณ์แบบ
 เจาะลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยนำเสนอผลการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

2.1 ผลการนำรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะไปสนทนากลุ่มกับผู้แสดงทาง
 สังคม สามารถสังเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ผู้แสดงทางสังคมจำนวน 43 คนมีความเห็นว่า รูปแบบการพัฒนาสำนัก
 สาธารณะและคู่มือการดำเนินกิจกรรม ฯ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเหมาะสมมาก และมีความ
 เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในสภาพจริง ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างและพัฒนาแบบการพัฒนาสำนัก
 สาธารณะในครั้งนี้สร้างจากการศึกษาสภาพชุมชนและความต้องการรวมทั้งความคิดเห็นของคนใน
 ชุมชนเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงมีความสอดคล้องกับการนำไปใช้ในสภาพจริง

ในส่วนที่เกี่ยวกับแนวทางและกลวิธีนั้น ผู้แสดงทางสังคมให้ความเห็นว่า
 สามารถดำเนินการได้และเมื่อดำเนินการแล้วน่าจะก่อให้เกิดการพัฒนาสำนักสาธารณะด้วย
 เพราะทั้งแนวทางและกลวิธีดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นความต้องการของชุมชนเอง

นอกจากนั้นผู้แสดงทางสังคมยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มอีกว่า ควรมีการดำเนินการ
 ตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะอย่างต่อเนื่องเพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เกิด
 ความสัมพันธ์ที่ดี มีโอกาสในการพบปะ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันระหว่างบุคคลในชุมชนมากขึ้น
 (ปรากฏในภาคผนวก ๖ หน้า 519)

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการในขั้นตอนนี้อาจก่อให้เกิดความตระหนักและความกระตือรือร้นของผู้แสดงทางสังคมในการที่จะเข้าร่วมจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะที่จะจัดขึ้นในชุมชนต่อไป

2.2 ผลการนำรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะไปสัมพันธ์กับแบบเจาะลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถสังเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า เหตุผลและความจำเป็นของปัญหาวิจัยมีความเหมาะสมดี การศึกษาสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะก่อนที่จะสร้างรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะนั้นถือว่าเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบที่ถูกต้อง ส่วนรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะและคู่มือการดำเนินกิจกรรม ๆ นั้นสามารถดำเนินการได้จริงและการดำเนินการตามรูปแบบ ๆ ดังกล่าว น่าจะส่งผลต่อการพัฒนาสำนักสาธารณะได้จริง

ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะสรุปได้ ดังนี้

1. ควรมีการเรียงลำดับก่อนหลังในการจัดกิจกรรม
2. ควรกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และเกณฑ์เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในแต่ละแนวทางหรือกิจกรรม โดยอาจใช้วิธีให้ชุมชนเป็นผู้กำหนดเอง
3. ควรมีการวัดระดับสำนักสาธารณะในชุมชนเป้าหมายเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาที่ทดลองใช้รูปแบบ ๆ
4. ควรมีการเพิ่มสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะในส่วนที่เป็นสภาพจิตใจที่ยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม
5. การดำเนินกิจกรรมพัฒนาสำนักสาธารณะในชุมชนจะต้องเป็นการดำเนินการแบบเป็นองค์รวม และต้องทำต่อเนื่องตลอดไป
6. ในแผนภูมิที่แสดงรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ ไม่ควรมีคำอธิบายรายละเอียดในรูปแบบ ๆ มากเกินไป
7. ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถคิดกิจกรรมใหม่ ๆ ได้เอง
8. ควรมีการวิจัยต่อไปถึงเรื่องรูปแบบที่เหมาะสมขององค์กรปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย ที่จะเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด
9. การสร้างข้อตกลงหรือกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชนร่วมกัน ต้องสามารถบรรลุผลได้ อย่างเป็นรูปธรรม

10. การสร้างการเรียนรู้ จะต้องเป็นเนื้อหาที่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือปัญหาที่มีร่วมกันอยู่ของชุมชนในเวลานั้น ๆ

11. ผู้นำ ต้องเป็นผู้เสียสละ และต้องมีลักษณะที่ตอบสนองความต้องการแต่ละบริบทของแต่ละชุมชนได้

12. การบริหารจัดการชุมชน มีความสำคัญที่สุดและต้องทำอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง

13. การจัดกิจกรรมจะต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจนและต้องตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน และสอดคล้องกับบริบทในแต่ละชุมชน

14. การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีตลอดเวลา และต้องมีลักษณะชัดเจน และต้องเป็นการสื่อสารสองทาง

(ผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏในภาคผนวก ป หน้า 528)

ขั้นที่ 3 ผลการปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 2 มาปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะและคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ ฯ โดยในเบื้องต้น ได้ทำการปรับการใช้ภาษาให้มีความเหมาะสมและถูกต้องครบถ้วนตามข้อเสนอแนะ จากนั้นได้ทำการปรับปรุงรูปแบบ ฯ และคู่มือ ฯ ดังนี้

1. ข้อคิดเห็นในเรื่อง การจัดลำดับของการดำเนินกิจกรรมนั้น ผู้วิจัยได้อธิบายเพิ่มเติมในรูปแบบ ฯ ว่า การปฏิบัติกิจกรรมนั้นควรดำเนินการตามแนวทางที่ 1 ก่อนและควรมีการทบทวนทุก ๆ ปี ส่วนแนวทางที่ 2 - 8 นั้นสามารถดำเนินการพร้อมกันหรือเรียงลำดับก่อนหลังได้ตามความเหมาะสมหรือตามบริบทของชุมชน และการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ ฯ นั้นควรทำอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

2. ข้อเสนอแนะในเรื่อง การกำหนดตัวชี้วัด (KPI) และเกณฑ์การวัดผลสัมฤทธิ์ในแต่ละแนวทางหรือกิจกรรม การจัดให้มีการวัดระดับสำนักสาธารณะเป็นระยะ ๆ ตลอดเวลาที่ทดลองใช้รูปแบบ ฯ และการศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมขององค์กรปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยจะได้กำหนดเป็นข้อเสนอแนะที่ควรทำวิจัยต่อไปในอนาคต

3. การปรับถ้อยคำในรูปแบบ ฯ ให้กระชับ การเพิ่มสภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนักสาธารณะให้มีในส่วนของจิตใจที่ยึดมั่นในสิ่งที่ตั้งมานั้น ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงถ้อยคำและข้อมูลในรูปแบบ ฯ ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวทั้งหมด

4. ข้อเสนอแนะในประเด็น การเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถคิดกิจกรรมได้เอง การสร้างข้อตกลงหรือกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือปัญหาของชุมชน การจัดกิจกรรมต้องสนองความต้องการของชุมชน

ความสำคัญของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในชุมชน ความสำคัญของผู้นำและการบริหารจัดการชุมชน ผู้วิจัยได้นำไปเขียนเป็นข้อสังเกตในการจัดกิจกรรมในคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ ๔

ส่วนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะและการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ๔ นำเสนอผลตามลำดับดังนี้

ขั้นที่ 1 ผลการนำรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะไปทดลองใช้

ในขั้นตอนนี้เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้จริงในชุมชน 14 (คลองศาลา) เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ผู้วิจัยได้นำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้ง 23 กิจกรรมตามคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะไปทดลองใช้ โดยจัดให้แต่ละกิจกรรมมีผู้จัดกิจกรรมและผู้ร่วมกิจกรรมมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลาย สอดคล้องกับแต่ละแนวทางการพัฒนาสำนักสาธารณะจนครบทั้ง 23 กิจกรรม โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษารวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลฯ มีแผนที่จะจัดในชุมชนอยู่แล้ว นำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของกิจกรรมและวัตถุประสงค์กับคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ ๔ จากนั้นผู้วิจัยทำการสรุปหากิจกรรมและวัตถุประสงค์ที่จะต้องจัดให้มีเพิ่มเติมขึ้นมา ทั้งนี้ เมื่อรวมกับกิจกรรมที่เทศบาลฯ มีแผนที่จะจัดอยู่แล้ว จะทำให้มีการจัดกิจกรรมครบทั้ง 23 กิจกรรมตามคู่มือ ๔

2. ผู้วิจัยและทีมผู้ช่วยนักวิจัย ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เทศบาลฯ ในกองสวัสดิการสังคม ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนโดยตรง เพื่อเข้าร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนของเทศบาลฯ ที่จะจัดในชุมชนอยู่แล้วและจัดวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้สอดคล้องกับกิจกรรมตามคู่มือ ๔

3. ผู้วิจัยและทีมงานผู้ช่วยนักวิจัย ประสานงานกับเจ้าหน้าที่เทศบาลฯ และผู้แสดงทางสังคมในชุมชน เพื่อดำเนินการจัดกิจกรรมและวัตถุประสงค์ในส่วนที่ยังขาดอยู่ เพื่อให้ครบถ้วนทั้ง 23 กิจกรรมตามคู่มือ ๔

รายละเอียดการจัดกิจกรรมทั้ง 23 กิจกรรมนั้น ปรากฏตาม CD รายงานการจัดกิจกรรมการพัฒนาสำนักสาธารณะ (ปรากฏในภาคผนวก ผ หน้า 470)

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะในครั้งนี้ ผู้วิจัยเป็นผู้กำกับและจัดการ ให้การจัดกิจกรรม เป็นไปตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้มากที่สุด และ สังเกตผลการดำเนินการอย่างละเอียด โดยนำเสนอผลการทดลองใช้ ดังนี้

1. การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น สามารถ ดำเนินการปฏิบัติจริงได้ทุกกิจกรรม โดยผู้วิจัยทำการชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมตามรูปแบบ การพัฒนาสำนักสาธารณะให้กับผู้จัดกิจกรรมรับทราบและทำความเข้าใจจนสามารถดำเนิน กิจกรรมตามรูปแบบ ฯ ได้เป็นอย่างดี ในส่วนของกิจกรรมตามรูปแบบ ฯ ที่มีผู้ร่วมกิจกรรมเป็น กลุ่มเฉพาะนั้น พบว่า กลุ่มผู้ร่วมกิจกรรมดังกล่าวสมัครใจเข้าร่วมและร่วมทำกิจกรรมที่ผู้จัด กิจกรรมจัดขึ้นเป็นอย่างดี

การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะในครั้งนี้ ทีมงานผู้ช่วยนักวิจัยและผู้จัด กิจกรรมได้รายงานผลการดำเนินกิจกรรม ข้อสังเกต พร้อมทั้งภาพถ่ายให้แก่ผู้วิจัยทุกครั้งที่จัด กิจกรรม

2. ปัญหา อุปสรรค ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะในการดำเนินการแต่ละกิจกรรม

2.1 การฝึกอบรมสัมมนา มีการจัดการอบรมสัมมนาในชุมชน 14 (คลองศาลา) หลายครั้งในหลากหลายเนื้อหา เช่น การต่อต้านยาเสพติด ธรณรังค์เฮดส์ ป้องกันโรคติดต่อ อบรมเยาวชน อบรมการบริการกองทุน ฝึกอาชีพ ธรรมาภิบาล ฯลฯ ซึ่งผลจากการฝึกอบรมในแต่ละ ครั้ง สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ฝึกอบรม และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของ การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะได้ โดยมีข้อสังเกตจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า ควรมีการจัดให้บ่อยครั้งขึ้น มีเนื้อหาที่หลากหลายขึ้น และควรจัดให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึง ไปยังหลาย ๆ กลุ่มประชาชน

2.2 การประชุมระดมความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่องค์กรต่าง ๆ ในชุมชนได้ดำเนินการกันอยู่แล้วตามวัตถุประสงค์ของแต่ละองค์กร การดำเนินการตามรูปแบบ การพัฒนาสำนักสาธารณะจึงเป็นเพียงการจัดให้มีการประชุมอย่างเป็นระบบ รับฟังข้อสังเกตจาก เสียงข้างน้อย มีการมอบหมายงาน การจดบันทึกการประชุม และการสรุปผลการประชุม ซึ่งผล การดำเนินการสามารถตอบสนองของวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ร่วม กิจกรรมว่า ผู้รับผิดชอบการประชุมควรดำเนินการประชุมที่เป็นระบบแบบนี้ในทุก ๆ ครั้งและ ตลอดไป

2.3 การวิเคราะห์ SWOT ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถระดมความคิดเห็นถึง จุดแข็ง จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ของการพัฒนาชุมชนตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการพัฒนาสำนัก สาธารณะ โดยมีข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมว่า ควรมีการทบทวนการทำ SWOT เป็นระยะ ๆ ตามเหตุการณ์ที่เปลี่ยนไป

2.4 การทำแผนที่ทางความคิดและการสร้างอนาคตร่วมกัน กลุ่มผู้ร่วมกิจกรรมให้ ความร่วมมือกับผู้จัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ด้วยความรู้ความเข้าใจและตรงประเด็นกับสภาพที่ แท้จริงของชุมชน ทำให้สามารถบรรลุข้อตกลงการสร้างอนาคตร่วมกันตามวัตถุประสงค์ของ รูปแบบ ฯ ได้ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถร่วมกันกำหนดภาพในอนาคตของชุมชนได้ 16 ประการ และมีการกำหนดกฎกติกาของชุมชนได้ 10 ข้อ

2.5 เวทีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการจัดกิจกรรมหลายครั้งและมีเนื้อหาที่ หลากหลาย เช่น การปรึกษาหารือในเรื่องการสร้างเครือข่าย การหาสถานที่เพื่อทัศนศึกษาดูงาน การจัดเตรียมงานทางวัฒนธรรมประเพณี การค้นหาความต้องการของชุมชน การวางแผนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ฯลฯ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะต่อเนื่องเป็นประจำอยู่แล้วใน ชุมชนโดยมีผู้เข้าร่วมที่หลากหลายตามเนื้อหาในแต่ละเรื่อง และมีการจัดในสถานที่ที่แตกต่างกัน ออกไป ผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ข้อสังเกตในเรื่องการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ควรต้องทำล่วงหน้านาน ๆ และทำให้ทั่วถึงไปยังสมาชิกในชุมชนให้มากที่สุด อันจะทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่มากขึ้นและได้ ข้อสรุปที่ตรงกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น

2.6 การประชุมจัดตั้งกลุ่มและเครือข่าย ได้มีการประชุมจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ใน ชุมชนหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มเยาวชน กลุ่มออกกำลังกาย กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มฝึกอาชีพ กลุ่ม อนุรักษ์ประเพณีท้องถิ่น การตั้งกรรมการในองค์กรต่าง ๆ และการสร้างเครือข่ายโดยการมาดูงาน และไปดูงานในชุมชนหรือกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งผลการจัดตั้งกลุ่มปรากฏผลตอบสนองของวัตถุประสงค์ของการ จัดกิจกรรมเป็นอย่างดี ทำให้สมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางชุมชนจัด มี จำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งในอนาคต ควรจะมีการตั้งกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลายเพิ่มขึ้น แต่ต้องเป็นไปตามความต้องการที่แท้จริงของชุมชน

2.7 การศึกษาดูงาน ได้มีการจัดให้ผู้ผู้นำในชุมชน 14 (คลองศาลา) ไปทัศนศึกษา ดูงาน 1 ครั้ง ที่จังหวัด ราชบุรี เพชรบุรี สุพรรณบุรี และชัยนาท โดยได้ดูการจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อม ในชุมชนและการสร้างชุมชนเข้มแข็ง ผลการศึกษาดูงานทำให้กลุ่มผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ขึ้น สามารถนำสิ่งที่พบเห็นมาประยุกต์ใช้เพื่อวางแผนปรับปรุงชุมชนของตนเองได้ โดยผู้ร่วม

กิจกรรมเสนอแนะว่า ควรมีการจัดให้บ่อยครั้งขึ้น และเปิดโอกาสให้คนกลุ่มใหม่ ๆ มีโอกาสเดินทางดูงานด้วย เพราะอาจเกิดความไม่พอใจของคนบางคนที่ไม่ได้เดินทางไปด้วย

2.8 การฝึกอาชีพและการหาเงินทุน มีการพัฒนากองทุนชุมชนเมืองขึ้นเพื่อจัดตั้งเป็นธนาคารชุมชนขึ้น โดยมีการสนับสนุนการจัดการโดยธนาคารออมสิน เพื่อเป็นแหล่งการออมเงินและเงินทุนให้กับสมาชิกในชุมชน และมีการจัดตั้งกลุ่มฝึกอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก คือ การทำน้ำพริกบรรจุกระป๋อง และ การทำพริกป่น ปรากฏว่ามีผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรมกันอย่างมากมายและดำเนินการด้วยความเข้มแข็ง โดยผู้ร่วมกิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติมว่า การพิจารณาอนุมัติเงินทุน ต้องทำด้วยความระมัดระวัง มีเหตุผลที่อธิบายได้อย่างโปร่งใส เพราะในการพิจารณาจะมีบางคนที่ไม่ได้รับอนุมัติเกิดความไม่พอใจและต่อต้านการทำงานของกรรมการ ในเรื่องการฝึกอาชีพ ควรหาวิทยากรมาทำการฝึกอาชีพที่หลากหลายขึ้น และสิ่งที่จะผลิตออกมานั้น จะต้องคำนึงถึงเรื่องความนิยมทางการตลาดด้วย นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมที่มีการใช้เงินเป็นค่าใช้จ่ายด้วยนั้น ผู้ดำเนินการจะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษเพื่อไม่ให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเคลือบแคลงใจกัน โดยการใช้จ่ายเงินทุกครั้งจะต้องเป็นไปตามมติกรรมการผู้มีอำนาจ และต้องมีการติดประกาศการใช้จ่ายให้ทราบทั่วกันตลอดเวลา

2.9 การส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา ได้มีการจัดกิจกรรมหลายครั้ง เช่น การอบรมธรรมะ กิจกรรมเฉลิมพระชนมพรรษา 5 ธันวาคม และ 12 สิงหาคม การทำบุญกลางบ้าน งานวันสงกรานต์ การอนุรักษ์มรดกไทย การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น การละเล่นพื้นบ้าน ฯลฯ ผลการจัดกิจกรรมสามารถบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างมาก และเป็นกิจกรรมที่สามารถสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนมากที่สุดและผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข นอกจากนี้ กิจกรรมต่าง ๆ ยังสามารถดึงเยาวชนให้ทราบและเข้าใจในกิจกรรมทางวัฒนธรรมเหล่านี้ได้ด้วย

2.10 การรักษาสุขภาพและออกกำลังกาย มีการจัดกิจกรรมรักษาสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ การป้องกันไข้เลือดออก การรณรงค์โรคเอดส์ โรคติดต่ออื่น ๆ การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ส่วนการออกกำลังกายนั้น มีการจัดกีฬาพื้นบ้าน การแข่งขันตะกร้อ การสร้างสนามเด็กเล่นและลานกีฬา การออกกำลังกายแอโรบิคและรำไทเก๊ก ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมบางส่วนสมาชิกในชุมชนได้มีการดำเนินการกันบ้างแล้ว การจัดกิจกรรมตามรูปแบบ ๆ จึงเป็นการจัดเพิ่มเติมให้มีประเภทมากขึ้น ให้มีการจัดทุก ๆ วันเป็นกิจวัตร และให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวนมากและหลากหลายกลุ่มขึ้น ผลการจัดกิจกรรมปรากฏว่าได้รับการตอบสนองเป็นอย่างดี ทำให้มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มเยาวชน

2.11 การรณรงค์พัฒนาชุมชนร่วมกัน กลุ่มผู้นำเยาวชนได้จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาชุมชนในหลายโอกาสโดยเฉพาะในวันสำคัญของชาติ และ ทางศาสนา นอกจากนี้ ยังมีการร่วมมือกับทางเทศบาลฯ เพื่อรณรงค์กิจกรรมหน้าบ้านน่านมอม การแบ่งคุ่มบ้านและประกวดคุ่มบ้านอยู่สุข ผลการจัดกิจกรรมสามารถสร้างสำนึกของสมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชนให้ร่วมกันดูแลความมีระเบียบเรียบร้อยของชุมชนได้

2.12 การรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อม ผู้นำชุมชน 14 (คลองศาลา) ได้จัดให้มีการรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนขึ้นหลายครั้ง และได้รับรางวัลชนะเลิศในการจัดกิจกรรมการรักษาสิ่งแวดล้อมในวันสิ่งแวดล้อมโลกของเทศบาลฯ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า การรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนนั้น ผู้ร่วมกิจกรรมมีปฏิริยาตอบรับอย่างดีโดยเฉพาะในกิจกรรมที่ไม่ได้สร้างภาระให้ผู้ปฏิบัติเกินกว่าวิถีชีวิตประจำวันมากนัก แต่หากเป็นการที่จะต้องปรับเปลี่ยนการกระทำหรือปรับปรุงสถานที่ที่ต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมาก ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะแสดงความขัดข้องหรือมีการต่อรองกับข้อกำหนดที่กรรมการได้กำหนดขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะว่า การรณรงค์พัฒนาชุมชนต้องกำหนดให้เป็นอย่างค่อยเป็นค่อยไป ในการปรับให้เข้าสู่สภาพที่ผู้จัดกิจกรรมต้องการนั้น อาจจะต้องใช้เวลาค่อย ๆ ทำความเข้าใจหรือใช้วิธีปรับเปลี่ยนทีละเล็กทีละน้อย จะได้ผลทางปฏิบัติมากกว่า

2.13 การรณรงค์รักษาสาธารณสมบัติ ผู้จัดกิจกรรมได้จัดกิจกรรมรณรงค์ดูแลสาธารณสมบัติส่วนรวมของชุมชนโดยจัดแทรกเข้าไปในกิจกรรมอื่น ๆ หลายครั้ง โดยเฉพาะในเรื่อง การดูแลรักษาถังขยะ กระถางต้นไม้ ป้ายต่าง ๆ ฯลฯ การรักษาสถานที่สาธารณะที่ประชาชนให้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ที่ทำการชุมชน ลานกีฬา สถานีอนามัย ฯลฯ ผลการจัดกิจกรรมได้ทำให้เกิดการเรียนรู้และรับรู้อย่างกว้างขวางขึ้นในหมู่ประชาชนในชุมชนว่า สาธารณสมบัติต่าง ๆ ดังกล่าวเป็นสมบัติของประชาชนทุกคน จัดทำขึ้นโดยเงินภาษีจากประชาชน ฉะนั้น ทุกคนจึงต้องช่วยกันดูแล ช่วยกันปกป้องใช้งานอย่างทะนุถนอม และช่วยกันซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดี ข้อสังเกตจากการจัดกิจกรรมนี้คือ การรับรู้ถึงความสำคัญของสาธารณสมบัติของชุมชนแต่เดิมนั้นมีน้อยมาก และส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นหน้าที่เทศบาลฯจะต้องเป็นผู้ดูแลและไม่ใชหน้าที่ของประชาชน ฉะนั้น จึงควรมีการรณรงค์เช่นนี้ เป็นประจำเพื่อให้ค่านิยมดังกล่าวแทรกซึมไปในสำนึกของประชาชนอย่างทั่วถึง

2.14 กิจกรรมทางการเมือง ผู้จัดกิจกรรมได้จัดให้มีการรณรงค์ให้สมาชิกในชุมชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา และจัดให้มีการอบรมสัมมนาให้สมาชิกในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการเลือกตั้งและบทบาทหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี โดยผู้ร่วมกิจกรรมได้ให้ข้อสังเกตว่า การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเมืองหรือการเลือกตั้งนั้น ผู้จัดกิจกรรมจะต้องระมัดระวังในการวางตัวเป็นกลางทางการเมืองในการจัดกิจกรรมอย่างจริงจังและต้องไม่ให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่แข่งขันกัน เข้ามายุ่งเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เพราะเรื่องการเมืองนั้น มีบุคคลที่แข่งขันหรือสนับสนุนกันหลายฝ่าย หากการจัดกิจกรรมมีการสื่อว่าเอนเอียงไปทางใด ก็จะทำให้เกิดความแตกแยกในชุมชนและส่งผลให้การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ไม่ได้รับความร่วมมือเต็มที่

2.15 การจัดพื้นที่สาธารณะและที่ทำกรชุมชน ในชุมชน 14 (คลองศาลา) มีพื้นที่สาธารณะหลายแห่ง เช่น ลานกีฬา 2 แห่ง สถานีอนามัย และที่ทำกรชุมชน ซึ่งใช้เป็นที่ประชุมองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เป็นที่ปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ เป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลชุมชน เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน และเป็นสำนักงานธนาคารชุมชน โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกหลายอย่าง เช่น คอมพิวเตอร์ คุกกี้บอร์ด โต๊ะเก้าอี้ เต็นท์ ป้าย บอร์ดแสดงนิทรรศการ เครื่องเสียงสำหรับจัดงานและจัดประชุม นอกจากนั้น นอกจากใช้เล่นกีฬาและออกกำลังกายแล้ว ชุมชนยังใช้ลานกีฬาของชุมชนในการจัดกิจกรรมส่วนรวมต่าง ๆ ของชุมชนอีกด้วย เช่น งานประเพณี การรับผู้มาเยี่ยมชมชุมชน การจัดงานบุญ งานรื่นเริงต่าง ๆ จึงเห็นได้ว่า การจัดให้มีพื้นที่สาธารณะและที่ทำกรชุมชนนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะต้องดำเนินการให้มีขึ้น เพื่อเป็นสถานที่กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ต่อไป

2.16 ศูนย์ความรู้ชุมชน ชุมชน 14 (คลองศาลา) ได้ใช้ที่ทำกรชุมชนเป็นศูนย์ความรู้ชุมชนที่สำคัญโดยกรรมการของทุกองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ และนำมาจัดแสดงในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้เรียนรู้ เช่น ข้อมูลชุมชน ประวัติชุมชน ปฏิทินการจัดงานในชุมชน ข้อมูลการทำงานของชุมชน ผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน และความรู้ในเรื่องสำคัญต่าง ๆ โดยมีการจัดหมุนเวียนแสดงให้ประชาชนได้เรียนรู้ความรู้ใหม่ตลอดเวลา นอกจากนั้น ยังใช้สถานีอนามัยประจำชุมชนเป็นศูนย์ความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัย โดยมีพยาบาลของเทศบาลฯ มาประจำอยู่ร่วมกับสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำชุมชน (อสม.) ซึ่งศูนย์ความรู้ชุมชนทุกแห่งได้รับความนิยมนำมาหาข้อมูลและเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ จากประชาชนเป็นอย่างดี

2.17 ป้ายชักชวน ชุมชน 14 (คลองศาลา) ได้จัดให้มีป้ายชักชวนในหลายลักษณะ เช่น ป้ายถือเพื่อการเดินรณรงค์ในเรื่องต่าง ๆ ป้ายบอกข้อมูลชุมชน ป้ายติดตั้งปลุกเร้าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ป้ายชักชวนแสดงความเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ฯลฯ ซึ่งการจัดทำป้ายชักชวนเพื่อเป็นสื่อกลางในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเกิดขึ้นจากความคิดของผู้นำชุมชนและประชาชน จึงทำให้ผลการจัดกิจกรรมสามารถใช้ป้ายดังกล่าวสื่อสารไปยังประชาชนจำนวนมากในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้จัดกิจกรรมให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการดูแลเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงป้ายให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์และอยู่ในสภาพดีตลอดเวลา

2.18 สายตรวจชุมชน ผู้จัดกิจกรรมได้ร่วมกับเทศบาลฯ กำหนดให้มีสายตรวจชุมชนขึ้นโดยแบ่งพื้นที่ชุมชนออกเป็น 5 คุ่ม แต่ละคุ่มจะมีอาสาสมัครคอยสอดส่องดูแลเหตุผิดปกติ ผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งคอยดูแลเรื่องความสงบสุข เหตุเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วย อาสาสมัครแต่ละคนจะดูแลบ้านในละแวกเดียวกันประมาณ 10 หลังคาเรือน โดยมีการประสานงาน การสื่อสารอย่างใกล้ชิด และมีการร่วมออกตระเวนตรวจในพื้นที่ชุมชนกับสายตรวจเทศบาลฯ และสายตรวจตำรวจด้วย อาสาสมัครสายตรวจชุมชนเสนอแนะว่า ควรนำสายตรวจชุมชนเข้าอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและอบรมตำรวจบ้าน หากมีการจัดการอบรมดังกล่าวในอนาคตด้วย

2.19 จุดหมายข่าวและหอกระจายข่าว ในชุมชน 14 (คลองศาลา) มีเสียงตามสายของเทศบาลฯ ติดตั้งอยู่หลายจุด และยังมีการตั้งหอกระจายข่าวของชุมชนในที่ทำการชุมชนและมีผู้รับผิดชอบหมุนเวียนเปลี่ยนกันมาประกาศข่าว ซึ่งเป็นทั้งข่าวสารทางราชการ ข่าวบริการประชาชน เช่น งานบุญกุศลต่าง ๆ และข่าวกิจกรรมชุมชน นอกจากนี้ ยังมีการประกาศเตือนภัยต่าง ๆ เช่น การระบาดของไข้เลือดออก เรื่องการพบธนบัตรปลอม และการเฝ้าระวังกลุ่มมิจฉาชีพ เป็นต้น ส่วนจุดหมายข่าว มีการตั้งกรรมการเพื่อดำเนินการจัดทำจุดหมายข่าวโดยตรงขึ้น และมีกำหนดออกเผยแพร่แก่ประชาชนในชุมชนทุก ๆ 2 เดือนหรือในวาระพิเศษ โดยจะมีการประชาสัมพันธ์ในเนื้อหาที่หลากหลาย เช่น ข้อตกลงในชุมชน กรรมการและการทำงานขององค์กรต่าง ๆ ในชุมชน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้น ตลอดจนความคืบหน้าและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ผลการดำเนินกิจกรรมปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากผู้จัดกิจกรรมเป็นอย่างดีและสามารถสื่อสารเป็นที่พอใจแก่สมาชิกในชุมชน

2.20 การสรรหาคณะดีและยกย่องคนดี ชุมชน 14 (คลองศาลา) ได้มีการจัดกิจกรรมสรรหาคณะดีและยกย่องคนดีของชุมชนอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว การดำเนินการให้ความสำคัญกับครอบครัวโดยการสรรหาและยกย่อง ลูกกตัญญู แม่ตัวอย่าง พ่อตัวอย่าง และให้ความสำคัญกับ

บุคคลผู้เป็นผู้นำ ผู้เสียสละ ในการพัฒนาชุมชนโดยการสรรหา บุคคลตัวอย่าง เป็นประจำทุกปีและ มีการมอบเกียรติบัตรและรางวัลในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ผลการดำเนินการดังกล่าวทำให้ผู้ที่ทำ ความดีมีกำลังใจและเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นในชุมชนต่อไป

2.21 ครอบครัวดั้งแบบ มีการสรรหาครอบครัวดั้งแบบในชุมชนอย่างเป็นระบบ โดยมีการเสนอชื่อครอบครัวต่าง ๆ พร้อมทั้งคุณสมบัติ และมีคณะกรรมการการคัดเลือกกันอย่างมี เหตุมีผล โดยใช้หลักเกณฑ์ความอบอุ่นในครอบครัว การประสบความสำเร็จของสมาชิกใน ครอบครั้ว และการเสียสละและการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน อย่างไรก็ตาม กิจกรรมนี้ จะต้องระมัดระวังในเรื่องการเปรียบเทียบครอบครัวเพื่อแข่งขันกัน ซึ่งควรทำให้เป็นการลับและไม่ควร มีการเผยแพร่ออกไปสู่บุคคลภายนอก เพราะอาจจะเป็นเหตุให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ที่ไม่ได้รับ เลือกลง นอกจากนั้น ควรมีการยืดหยุ่นในการกำหนดจำนวนผู้ได้รับรางวัล ซึ่งสามารถที่จะเพิ่มได้ ตามความเหมาะสม

2.22 การดูแลผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ ในชุมชน 14 (คลองศาลา) มีคณะกรรมการศูนย์สงเคราะห์ราษฎรประจำชุมชนทำหน้าที่ดูแลช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในชุมชน โดยทำการคัดเลือกผู้สูงอายุ ผู้พิการ เพื่อรับเบี้ยยังชีพจากทางเทศบาล นอกจากนั้น ยังมีการมอบ ทุนการศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษาในชุมชนที่เรียนดีแต่ยากจน และมีการช่วยเหลือผู้ประสพภัย เช่น มอบสิ่งของเครื่องใช้ อุปกรณ์ก่อสร้าง และเงิน ให้แก่ผู้ประสบอัคคีภัยในชุมชน ผู้จัดกิจกรรม ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มการช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ให้มากขึ้น

2.23 การแบ่งงาน แบ่งพื้นที่ดูแลของผู้นำและทีมงาน ชุมชน 14 (คลองศาลา) ได้ แบ่งพื้นที่ชุมชนออกเป็น 5 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มมีทีมงานคอยดูแลความมีระเบียบเรียบร้อย ความสงบ สุข ราบรื่น รุ่งเรือง และทำการสื่อสารประชาสัมพันธ์กับสมาชิกในกลุ่มอย่างทั่วถึง การแบ่งพื้นที่ เพื่อการดูแลนี้ นอกจากเป็นการสร้างผู้นำเพิ่มขึ้นแล้ว ยังสามารถแก้จุดอ่อนของการทำงานของ กรรมการในองค์กรต่าง ๆ ในอดีตที่ไม่เป็นที่รับรู้รับทราบของประชาชนในชุมชนได้เป็นอย่างดี และ ยังเสริมให้การดำเนินการต่าง ๆ ของชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และสร้างการเรียนรู้ รับรู้ให้กับประชาชนได้ทั่วถึงเป็นอย่างมาก ข้อเสนอแนะของผู้ร่วมกิจกรรมที่เป็นทีมงานประจำกลุ่มต่าง ๆ คือ ควรจัดให้มีการประชุมทีมงาน ดังกล่าวเป็นกิจวัตร ทั้งในระดับกลุ่มและระดับชุมชน เพื่อทีมงานสามารถเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นหรือ รับทราบข่าวสารต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา

3. หลังจากเสร็จสิ้นการจัดแต่ละกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ทั้งผู้จัดกิจกรรม และผู้ร่วมกิจกรรม ได้ข้อสรุป ดังนี้

3.1 ผู้จัดกิจกรรมสามารถจัดกิจกรรมในคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะได้ครบถ้วน และได้ให้ข้อสังเกตว่า ข้อดีของรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ คือเป็นรูปแบบ ฯ ที่สร้างขึ้นมาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ต้องดำเนินงานในชุมชน ทั้งในส่วนที่เป็นผู้แสดงทางสังคมและผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการพัฒนาชุมชน ทำให้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะได้รับการยอมรับนำไปปฏิบัติได้จริงและสามารถส่งผลทำให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกในชุมชนดีขึ้น นอกจากนี้ การที่ผู้จัดกิจกรรมได้จัดกิจกรรมตามคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ จึงแสดงว่าคู่มือ ฯ ดังกล่าว เป็นคู่มือ ฯ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะได้จริง

ผู้จัดกิจกรรม ให้ข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า การจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะไม่มีปัญหาและอุปสรรคแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเป็นประจำอยู่ในชุมชนบ้างแล้ว ทุกกิจกรรมล้วนแต่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนและตรงกับความต้องการของชุมชนอยู่แล้ว บางกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ชุมชนเคยมีการดำเนินการมาก่อนแต่ขาดหายไปในปัจจุบัน ดังนั้น การที่มีการจัดกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวขึ้นมาอีก จึงเป็นการฟื้นความรู้สึกร่วมที่เคยขาดหายไปนานให้กลับมาใหม่ ดังนั้นคนในชุมชนจึงมีความยินดีที่จะร่วมในกิจกรรม แต่เนื่องจากชุมชนที่ 14 (คลองศาลา) เป็นชุมชนกึ่งเมือง ดังนั้น คนในชุมชนส่วนหนึ่งยังไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเต็มที่เพราะวิถีชีวิตที่ไม่เอื้ออำนวย อย่างไรก็ตาม มีครอบครัวที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจำนวนมาก โดยเฉพาะครอบครัวกลุ่มผู้มีบทบาทในการพัฒนาชุมชน

นอกจากนั้น ผู้จัดกิจกรรมเห็นว่ากิจกรรมที่จัดเป็นกิจกรรมที่ดี สามารถสร้างสำนักสาธารณะให้เกิดกับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อชุมชนควรส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมลักษณะนี้อีกอย่างต่อเนื่องตลอดไป เพราะกิจกรรมที่ดำเนินการดังกล่าว นอกจากจะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสำนักสาธารณะแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชน ได้มีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดความเข้าใจกันมากขึ้น ก่อให้เกิดความสามัคคีในชุมชนระหว่างกลุ่มคนที่ต่างอาชีพหรือต่างรายได้ นอกจากนี้ในบางกิจกรรมควรจัดผสมผสานเข้าไปในกิจกรรมของชุมชนดำเนินการเองอยู่แล้ว

3.2 ผู้ร่วมกิจกรรม ให้ความเห็นว่า กิจกรรมตามรูปแบบ ๓ สามารถนำไปสู่การพัฒนาสำนักสาธารณะได้ และเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน รวมทั้งเป็นกิจกรรมที่สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อม และการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากได้มีโอกาสในการพบปะ พูดจากันมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาสำนักสาธารณะในครั้งนี้ จึงเป็นประโยชน์ทั้งการพัฒนาสำนักสาธารณะและการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีที่เกิดขึ้นในชุมชน ผู้จัดกิจกรรมและผู้ร่วมกิจกรรมมีความเป็นกันเอง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ จึงมีความรู้สึกว่าได้ถูกบังคับให้มาเป็นกลุ่มทดลอง แต่เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในชุมชน การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่แตกต่างก็เป็นการมองต่างมุมมองที่มีประโยชน์ และในการสรุปข้อค้นพบ ผู้จัดกิจกรรมแสดงหลักฐานหรือเหตุผลสนับสนุนข้อค้นพบนั้น ทำให้เกิดการยอมรับในผลของการจัดกิจกรรม

ผู้ร่วมกิจกรรมให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้จัดกิจกรรมควรแจ้งกำหนดการจัดกิจกรรมล่วงหน้าเพื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้วางแผนในการเข้าร่วมกิจกรรมได้ และควรแจ้งให้ทราบอย่างทั่วถึง เพราะบางครั้งลืมหรือไม่รู้ว่ามีกิจกรรม ทำให้บางคนไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม กิจกรรมบางอย่างควรจัดให้มากขึ้นเพื่อให้มีผู้เข้าร่วมอย่างทั่วถึงขึ้น เช่น การพาไปศึกษาดูงานหรือการเข้ารับการอบรมสัมมนา กิจกรรมที่สร้างการเรียนรู้หรือให้ความรู้ในการพัฒนาชุมชนแก่ผู้นำชุมชนควรมีการจัดเป็นระยะ ๆ และขยายไปยังผู้เข้าร่วมที่มากขึ้น เนื่องจากบางครั้งคนที่มีความรู้ความเข้าใจแล้วได้ย้ายที่อยู่ออกไปหรือคนที่ยังปฏิบัติงานในชุมชนอยู่อาจต้องการความรู้เพิ่มขึ้นอีก และควรหาวิทยากรผู้ชำนาญการเฉพาะด้านเป็นอย่างดีมาเป็นผู้ให้ความรู้หรือข้อมูลต่าง ๆ จะทำให้ออกมาสนใจมากขึ้น นอกจากนั้น การจัดกิจกรรมควรมีความยืดหยุ่นเป็นไปตามความต้องการของคนในชุมชนทั้งในด้านเวลาสถานที่ และรูปแบบของกิจกรรม นอกจากนั้น ควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เสนอกิจกรรมเพิ่มเติมได้

สรุปผลข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่ได้จากการทดลองจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะในชุมชน มีดังนี้

1. กิจกรรมการพัฒนาสำนักสาธารณะเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะที่ต้องจัดเป็นประจำต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ
2. กิจกรรมการพัฒนาสำนักสาธารณะอาจมีกิจกรรมอย่างเดียวกันแต่ต้องจัดหลายครั้ง และจะมีวัตถุประสงค์ในการจัดแต่ละครั้งแตกต่างกันออกไป

3. การจัด กิจกรรมในชุมชน ควรกำหนดจัดให้สัมพันธ์กับปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชุมชน

4. กิจกรรมควรมีความยืดหยุ่น ทั้งในส่วนของวิธีการดำเนินงาน เวลาและให้มีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

5. ผู้จัดกิจกรรมควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมหรือต้องทำความเข้าใจในการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมเป็นอย่างดี

6. การติดต่อประสานงาน และประชาสัมพันธ์กับผู้ร่วมกิจกรรม ควรเป็นไปอย่างทั่วถึง และมีการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ เพื่อผู้ร่วมกิจกรรมสามารถวางแผนการทำงานในส่วนอื่นๆ เพื่อไม่ให้กระทบกับอาชีพการงาน

7. กิจกรรมที่เป็นการสร้างภาระหรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมากนั้น ควรจัดอย่างค่อยเป็นค่อยไป และค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนความเข้มข้นของกิจกรรมขึ้นจนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการในตอนสุดท้าย

8. ควรเพิ่มการจัดบางกิจกรรมให้มากขึ้น เพื่อให้มีกลุ่มบุคคลในชุมชนเข้าร่วมได้ทั่วถึง และเสมอภาคมากขึ้น

9. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองหรือการเลือกตั้ง ผู้จัดกิจกรรมจะต้องดำเนินการอย่างเป็นกลางทางการเมือง

10. กิจกรรมที่มีเรื่องการเงิน หรือ ค่าใช้จ่ายใด ๆ มาเกี่ยวข้อง จะต้องระมัดระวังให้มีความโปร่งใสในการอนุมัติโดยกรรมการ และ ปิดประกาศรายละเอียดให้ทราบทั่วกันตลอดเวลา

11. การแบ่งพื้นที่ดูแลในชุมชน ทำให้การพัฒนาชุมชน การแก้ปัญหาในชุมชน และการสื่อสารในชุมชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

12. ควรให้ผู้ร่วมกิจกรรมและประชาชนเสนอกิจกรรมเพิ่มเติมได้

ขั้นที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

หลังจากผู้วิจัยได้ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะในชุมชน 14 (คลองศาลา) ครอบคลุมกิจกรรมแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาระดับการมีสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) (ปรากฏในภาคผนวก ก หน้า 483) เพื่อถามกลุ่มตัวอย่างในชุมชนจำนวน 254 คน ผลการศึกษาแสดงได้ดังตาราง 10 ถึง 12

ตาราง 10 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูล

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ	254	100
- ชาย	98	38.6
- หญิง	156	61.4
2. ระดับการศึกษา	254	100
- ประถมศึกษา	128	50.4
- มัธยมศึกษา	66	26.0
- ปริญญาตรี	55	21.6
- สูงกว่าปริญญาตรี	5	2.0
3. อาชีพ	254	100
- ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	32	12.6
- ข้าราชการบำนาญ	10	3.9
- นักเรียน/นักศึกษา	17	6.7
- ค้าขาย	66	26.0
- รับจ้าง	91	35.8
- เกษตรกร	7	2.8
- อื่นๆ	31	12.2
4. รายได้ต่อเดือน	254	100
- น้อยกว่า 5000 บาท	152	59.8
- 5000 - 10000 บาท	65	25.6
- 10001 - 20000 บาท	17	6.7
- 20001 - 30000 บาท	15	5.9
- 30001 - 40000 บาท	5	2.0
- มากกว่า 40000 บาท	-	-

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	ความถี่	ร้อยละ
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน	254	100
- เป็นประธานหรือกรรมการของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชน	23	9.1
- เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือ องค์กรใด ๆ ในชุมชน	60	23.6
- ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือ องค์กรใด ๆ ในชุมชน แต่เคยเข้าร่วม กิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น	107	42.1
- ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือ องค์กรใด ๆ ในชุมชน และไม่เคยเข้า ร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น	64	25.2

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง รายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 5000 บาท ความสัมพันธ์กับชุมชนคือ ไม่ได้ เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรม หรือองค์กรใด ๆ ในชุมชน แต่เคยเข้าร่วมกิจกรรม

ค่าความถี่และค่าร้อยละของระดับสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชน แสดงเป็น ตาราง 11 ดังนี้

ตาราง 11 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของระดับสำนึกสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมือง
(n = 254) (แสดงเฉพาะระดับที่ปรากฏความถี่)

ระดับสำนึกสาธารณะของประชาชน	ความถี่	ร้อยละ
6	1	0.4
8	3	1.2
9	1	0.4
10	1	0.4
11	1	0.4
14	2	0.8
15	1	0.4
16	1	0.4
17	2	0.8
18	4	1.6
19	3	1.2
20	4	1.6
21	2	0.8
22	4	1.6
23	4	1.6
24	7	2.8
25	8	3.1
26	12	4.7
27	10	3.9
28	17	6.7
29	17	6.7
30	26	10.2
31	31	12.2
32	13	5.1
33	16	6.3

ตาราง 11 (ต่อ)

ระดับสำนักสาธารณะของประชาชน	ความถี่	ร้อยละ
34	14	5.5
35	16	6.3
36	7	2.8
37	11	4.3
38	5	2.0
39	8	3.1
40	1	0.4
42	1	0.4
รวมระดับสำนักสาธารณะ ระหว่าง 25-42	213	83.7

จากตาราง 11 พบว่าระดับสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมืองอยู่ระหว่างระดับคะแนน 25-42 ร้อยละ 83.7 ซึ่งเกินกว่าเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้คือ ร้อยละ 80 แสดงว่ารูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะนี้ มีประสิทธิภาพสามารถใช้พัฒนาสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนเมืองได้เป็นอย่างดี

เมื่อพิจารณาในส่วนของข้อมูลพื้นฐานที่ส่งผลต่อระดับสำนักสาธารณะของประชาชนในชุมชนมีข้อค้นพบดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงผลการเปรียบเทียบระหว่างข้อมูลพื้นฐานกับระดับสำนักสาธารณะ

ข้อมูลพื้นฐาน	t / F	Sig	การเปรียบเทียบภายหลัง
1. เพศ	.907	.365	-
2. ระดับการศึกษา	.822	.483	-
3. อาชีพ	1.126	.347	-
4. รายได้ต่อเดือน	2.00	.095	-
5. ความสัมพันธ์กับชุมชน	21.157**	.000	1≠3≠4 2≠3≠4 3≠1≠2≠4 4≠1≠2≠3

** แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .000

จากตาราง 12 พบว่าผู้ให้ข้อมูลที่มี เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีระดับสำนักสาธารณะไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับชุมชนในลักษณะที่แตกต่างกัน มีระดับสำนักสาธารณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 กล่าวคือ

บุคคลที่เป็นประธานหรือกรรมการของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนมีระดับสำนักสาธารณะแตกต่างจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนแต่เคยเข้าร่วมกิจกรรม และบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนมีระดับสำนักสาธารณะแตกต่างจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนแต่เคยเข้าร่วมกิจกรรม และบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนแต่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น มีระดับสำนักสาธารณะแตกต่างจาก บุคคลที่เป็นประธานหรือกรรมการของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชน

และบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น มีระดับสำนักสาธารณะแตกต่างจาก บุคคลที่เป็นประธานหรือกรรมการของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชน และบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่ม ชมรมหรือองค์กรใด ๆ ในชุมชนแต่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้น

ส่วนที่ 4 ผลการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 3 มาปรับรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะ ดังนี้

1. ลักษณะของกิจกรรมในการพัฒนาสำนักสาธารณะ ในประเด็นที่มีลักษณะที่จะต้องจัดเป็นประจำและต่อเนื่องกันตลอดไป ในประเด็นที่จะต้องมีการจัดหลายครั้งตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยได้จัดเป็นคำอธิบายเพิ่มเติมรูปแบบ ๔ เพื่อให้เป็นไปตามลักษณะดังกล่าว
2. การจัดกิจกรรมตามรูปแบบ ๔ ควรจัดให้สัมพันธ์กับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในชุมชน และควรมีความยืดหยุ่น ทั้งในส่วนของจำนวนครั้ง วิธีการดำเนินงานและเวลา และให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชน ผู้วิจัยนำมาปรับเป็นคำอธิบายเพิ่มเติมรูปแบบ ๔ โดยกำหนดว่า ควรดำเนินการแนวทางที่ 1 ก่อน ส่วนแนวทางข้ออื่น ๆ นั้น สามารถดำเนินการก่อน หรือหลังกันได้ตามความเหมาะสม และสามารถปรับกิจกรรมและวัตถุประสงค์อื่น ๆ ตามรูปแบบ ๔ หรือเพิ่มจำนวนครั้งได้ตามความเหมาะสม
3. ในประเด็นที่เสนอว่า ผู้จัดกิจกรรมควรเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมเป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้กำหนดให้ผู้จัดกิจกรรมสามารถเชิญผู้ชำนาญการในด้านต่าง ๆ มาร่วมจัดกิจกรรมได้ ส่วนประเด็นการติดต่อประสานงานกับผู้ร่วมกิจกรรมควรเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีการแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยนำมาปรับรูปแบบการพัฒนาสำนักสาธารณะโดยการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มในคู่มือ ๔
4. การจัดกิจกรรมที่ต้องสร้างภาระให้กับผู้ร่วมกิจกรรม การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง การจัดกิจกรรมที่มีเรื่องการเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง การให้ความสำคัญกับการแบ่งพื้นที่ดูแล และการให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้เสนอกิจกรรมเพิ่มเติมได้นั้น ผู้วิจัยได้จัดทำเป็นข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมไว้ในคู่มือ ๔

5. การเปิดโอกาสให้ชุมชนสามารถคิดกิจกรรมได้เอง การสร้างข้อตกลงหรือกำหนดวิสัยทัศน์ของชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์หรือปัญหาของชุมชน ความสำคัญของการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในชุมชน ความสำคัญของผู้นำและการบริหารจัดการในชุมชน ผู้วิจัยได้นำไปเขียนเป็นข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมไว้ในคู่มือการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบ ฯ

